

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

* ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ *

ΕΤΟΣ ΙΔ. * * *
ΤΕΥΧΟΣ 159 * * *

ΜΑΪΟΣ
1914

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡ. 12

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ 1 ΔΡ.

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,”

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ = Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ετησία δραχμαί 12.

ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Χαριλάου Τρικούπη 22α.

“Έτος JD. Τεύχος 159. Μάϊος 1914

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

“Η Βασίλισσα” Ολγα, υπό 'Αγγελικής Παναγιωτάτου.

Σταμάτιος Παρλιάρος, υπό Κ.

Σκέψεις περί Τέχνης 'Ιω. Λυπρέ, υπό Σπ. Δε-Βιάζη.

Εικόνες Θεοτοκοπούλου, υπό Θεοδ. Βελλικίτου.

Σημειώσεις ενός μηνός, υπό Λάφριδος.

Στη Βασίλισσά μας, υπό Μαρίας Ζάμπα.

Ποικίλη Σελίς : (Μνημόσυνον του Βύρωνος. — Τα κουμπιά του Ίψεν. — Περιεργον μνημεϊον. — 'Ηγεμόνες και καλλιτέχναι.)

Φλέριτ, υπό Σπ. Τρικούπη.

'Αλλά... υπό 'Αμαράντου.

Θέατρα 'Αθηνών.

Γράμματα και Τέχναι.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Παντοκράτωρ, πίναξ Περ. Τσιριγώτου.

Τò δρμα του Κωνσταντίνου, υπό Π. Τσιριγώτου.

'Ο αυτοκράτωρ Γουλιέλμος.

Οι ιδρυταί του Λευκο, Σταυροῦ.

Διακοσμητικὸς πίναξ, υπό Π. Τσιριγώτου.

'Εδμ. Φύρστ, ὡς Λουδοβίκος ΙΑ'.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

250 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ

Η ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, ἀποκτήσασα Ὁμολογίας τοῦ νέου ἠγγυημένου δανείου τῶν φρ. 250 ἑκατομμυρίων, θέτει ταύτας εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Κοινοῦ εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἡμέρας.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

II.—'Η Α.Υ. ὁ πρόκληρον Χρησφόρος εἶνε πολὺ καλὸς κλειδοκμβολιστής. Ἔχει ἐξαιρετικὸν ἰδίως τάλαντον ἀκομπανιατέο. Τὸ ἀπέδειξεν εἰς τὸν «Σύλλογον τῶν Ἐρασιτεχνῶν».

P.—'Ο ἐν Παρισίοις κ. Ν. Ἀξελὸς εἶνε κάτοχος μιᾶς τῶν τριῶν σωζομένων εἰκόνων τοῦ Ἀλφρέδου δὲ Μυσοῦ. Εἶνε εἰσιογραφία, ἔργον τοῦ ζωγράφου Κενέ. Τὴν ἠγόρασεν ἀντὶ γενναίου ποσοῦ. Ἀντίτυπον ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως εἰς τὴν «Illustration».

B.— Νεώτερα ἔργα τοῦ Πατρινοῦ ζωγράφου κ. Ἐπ. Θωμοπούλου ἐξετέθησαν πρὸ δύο μηνῶν εἰς τὴν προθήκην τοῦ βιβλιοπωλείου Ἐλευθερονάκη. Εἶνε δυνατὸς πολὺ εἰς τὸ χροῖμα. Τὰ ἔργα του γνήσια ἑλληνικά. Μία χωρική μὲ πρόβατα, μερικαὶ χωριατοπούλες, ἕνας γέρος ἦσαν ἐκτακτα.

Φίλ.φ Ν.— Ἀπόδειξις τοῦ φανατισμοῦ τῶν μαλλιαρῶν εἶνε καὶ τὸ ἐξῆς γεγονός :

'Η πρόκλησις Ἐλένη, θυγάτηρ τοῦ Βασιλέως, εὐχαριστήσιμα ἀπὸ τὸ βιβλίον τῆς κ. Δέλια τὸν «Βουλγαροκτόνον», ἀλλ' ὅχι καὶ ἀπὸ τὴν μαλλιαρὴν γλώσσῃν του, ἐξέφρασε πρὸς τὸν καθηγητὴν τῆς κ. Σακελλαρόπουλον τὴν εὐχὴν νὰ μεταφράζετο εἰς τὴν ὁμιλουμένην, τὴν ἀπλὴν καθαρεύουσαν, διὰ νὰ χρησιμοποιῆται ὡς ἀναγνωστικὴν βιβλίον. Ὁ κ. καθηγητὴς εὗρεν ὀρθοτάτην τὴν ιδέαν, ὁ δὲ «Σύλλογος τῶν Ὁφελίμων βιβλίων» προθύμως ἀνέλαβε τὴν ἐν μεταφράσει ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Σακελλαροπούλου ἔκδοσιν. Ἡ μαλλιαρὴ συγγραφεὺς ὅμως ἠρησθήη νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν τῆς μεταφράσεως εἰς τὴν γνήσιαν Ἑλληνικὴν...

Παπαγάλ.φ.— Ἡ χρῆσις τῆς Γαλλικῆς λέξεως — πότε ἐπὶ κείναις θὰ λείψῃ αὐτὴ ἡ ξενομανία ; — ζῆσι εἶνε πρὸς τὴν κοίνα. Οἱ δημοσιογράφοι κάνουν κατάχρησιν. Καὶ αὐτὴ ἡ πρωτοβουλία κατήχητος ζῆσι ; Καὶ ποῦ νὰ ἐνοκήγουν ἡ ζῆσι... ες !.

CINEMA COLOR

„ΠΑΛΛΑΣ“

Ὀδὸς Σταδίου

Εἰδικὸν κτίριον μὲ τελείαν ἠλεκτρικὴν ἐγκατάστασιν.—Ἐντονοὶ προβολαί.

Χρωματισταὶ ταινίαι.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κ.κ. συνδρομηταί ὅπως ἀποστείλωσιν ἀπ' εὐθείας πρὸς ἡμᾶς τὴν συνδρομὴν τοῦ ἀρξαμένου ΙΔ' ἔτους.

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ”

Παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομὴν τῶν, ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτὴν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης», ἀφαιροῦντες τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς.

Εἰς τοὺς καθυστεροῦντας διακόπτεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

ΕΡΓΑ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ “ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,”

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. Σελ. 208.—Δρ. 3.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ. Διηγήματα εἰκονογραφημένα Σελ. 64.—Δρ. 2.

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ. Πεζὰ ποιήματα μετὰ χρωματιστῶν εἰκόνων. Σελ. 174.—Δρ. 3.

ΣΑΤΥΡΑΙ. Διηγήματα. Σελ. 64.—Δρ. 2.

ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ. Πεζὰ ποιήματα μετ' εἰκόνων Σελ. 64.—Δρ. 1.

ΣΕΛΙΔΕΣ. Διηγήματα. Σελ. 128.—Δρ. 2.

ΦΥΛΛΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ. Ἐντυπώσεις καὶ σχέψεις. Σελ. 84.—Δρ. 1.

ΑΝΑΓΛΥΦΑ. Διηγήματα. Σελ. 64.—Δρ. 1.

Πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖά μας διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης» εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΡ. ΠΑΪΟΥ
ὈΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΑΡ. 55
ΑΘΗΝΑΙ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΝ Τῇ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΟΥ ΒΟΡΩΣ 1907
Τὸ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛῃ
ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΧΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,”

Τὸ “ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,” πίναξ Ν. Γέζη Φωτοτυπία εἰς μέγα σῆμα Δρ. 1. Ἐπὶ χονδροῦ χάρτον Δραχ. 3.

“ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ,” δρᾶμα Φρ. Κοππέ, κατὰ μετάφρασιν Ἀγιδος Θέρον. Ἐπὶ Ὀλλανδικῷ χάρτον Δρ. 1.

Τὸ “ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ,” δρᾶμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου Δρ. 1.

Τὸ “ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,” πίναξ Φοῖζον Ἀριστέως. Φωτοτυπία εἰς μέγα σῆμα Δρ. 1.

Ἡ “ΜΙΚΡΑ ΕΠΑΙΤΙΣ,” πίναξ L. Perrault. Φωτοτυπία εἰς μέγα σῆμα Δρ. 1.

Ἡ “ΑΙΩΡΑ,” πίναξ Vigor. Φωτοτυπία εἰς μέγα σῆμα Δρ. 1.

Ὁ “ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΥΜΦΗΣ,” Πίναξ Rochegrosse. Φωτοτυπία Δρ. 1.

Ὁ “ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ,” Τσίχρωμος φωτοτυπία εἰς μέγα σῆμα. Πίναξ Bénnet Δρ. 1.

Τὸ “ΟΝΕΙΡΟΝ,” G. Bargeolini Φωτοτυπία Δρ. 1.

Ὁ “ΖΕΥΞΙΣ ΕΚΛΕΓΩΝ ΠΡΟΤΥΠΟΝ,” πίναξ Vincent. Φωτοτυπία Δρ. 1.

Ὁ “ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ Δ' ὈΡΓΑΖ,” πίναξ Δ. Θεοτοκοπούλου. Φωτοτυπία Δρ. 1.

“ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ,” Καλλιτεχνικὴ καὶ ἱστορικὴ μελέτη ὑπὸ I. Καραβία, Δρ. 1.

“ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ,” Πίναξ J. Knorr. Δρ. 1.

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς “Πινακοθήκης,” εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς

ΤΟΜΟΙ “ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,”

Ἐπο τοῦ Α' μέχρι τοῦ ΙΔ' ἔτους

εἰσίδονται εἰς τὸ γραφεῖον μας τιμώμενοι οἱ χρυσόδετοι ἕκαστος Δρ. 15, οἱ ἀπλόδετοι Δρ. 12.

Διὰ τοὺς ἀγοράζοντας πλήρη σειρὰν γίνεται ἔκπτωσης 25 τοῖς 0/0.

Καλύμματα χρυσόδετα

τῆς “Πινακοθήκης,”

ὄλων τῶν ἐτῶν πωλοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον μας ἀντὶ Δρ. δύο ἕκαστον.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ”

Κομψός τόμος εκ 256 σελίδων

Μελέται φιλολογικαί, καλλιτεχνικαί, ιστορικαί, επιστημονικαί, διηγήματα, ποιήσεις, εικόνες έργων ζωγραφικῆς.

Τιμάται διὰ τοὺς συνδρομητὰς μας δρ. 1. Διὰ τοὺς μὴ τοιοῦτους δρ. 3. Εἰς τοὺς νέους ἐγγραφόμενους συνδρομητὰς ἀεσοτέλλεται δωρεάν.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Τροποποιηθεῖσθαι τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων. ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέγεται παρὰ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματι καὶ τοῖς ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὠρισμένῃ προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ

1) 1)2 τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10.000 πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὀριζομένου εἰς 1 τοῖς 0)0 κατ' ἔτος. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν, παραδιδόμενον τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἕξ μῆνας τοῦλάχιστον.

2) 1)2 τοῖς κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἕξ μῆνας τοῦλάχιστον.

3 τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τοῦλάχιστον.

3) 1)2 τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τοῦλάχιστον.

4 τοῖς 0)0 διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τοῦλάχιστον, ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν, ἢ τὰς διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσὸν

Δέγεται ἔτι ἐντόκουσ καταθέσεις εἰς χρυσὸν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὠρισμένῃ προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖ, ἐπὶ τόκῳ

1) 1)2 τοῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ καταθέσ. 6 μηνῶν τοῦλάχιστ.

2 " " " " " " 1 ἔτους

2) 1)2 " " " " " " 2 ἐτῶν

3 " " " " " " 4 ἐτῶν

4 " " " " " " 5 ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαί ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματι καὶ τῆ αἰτήσεως τοῦ καταθέτου παρὰ τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς 8 ἐγένετο ἢ κατάθεσις.

Πρὸς τοὺς κ. κ. Ὑδρολόπτιας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν.

Προσκαλοῦνται οἱ κ. κ. ὑδρολόπτια, ὅπως προσέλθωσιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Δήμου καὶ καταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον τοῦ ὕδατος τρέχοντος ἔτους, καθὼς ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ ὑδραυλικὴ ὑπηρεσία τοῦ Δήμου θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ὕδατος.

(Ἐκ τοῦ ὑδραυτικοῦ τμήματος τοῦ Δήμου Ἀθηναίων).

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΣΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ — Ὁδὸς Ἐρμοῦ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ πάσης ποιότητος. Χάρτης ἡμερησίων. — Ἐπιστολικά δελτάρια.

Εὐθηνία, ἀκρίβεια, ταχύτης.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΠ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10

Τὸ καλλιτεχνικώτερον φωτογραφεῖον τῶν Ἀθηνῶν. — Μηχανήματα τέλεια. — Ταχύτης. Τιμὰ ἀσυναγώνιστοι.

Μεγεθύνσεις καλλιτεχνικαί.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ

ΜΙΧ. ΑΡΝΙΩΤΟΥ

Ὁδὸς Πραξιτέλους ἀριθ. 42

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Καλλιτεχνικὴ ἔργασία

Τιμὰ συγκαταβατικαί

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΗΣ

Γλύπτης

Διπλωματοῦχος τῆς Καλλιτεχν. σχολῆς Ἀθηνῶν.

Ἐργαστήριον ἐν τῇ ὁδῷ Ἀναπαύσεως

Τμήμα μνημείων

Ἀναλαμβάνει τὴν κατασκευὴν καλλιτεχνικῶν μνημείων, ἀνδριάντων, προτομῶν, διακόσμήσεων.

❖ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ ❖

Ἔργον Περ. Τσιριγότου

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ

ΟΥ φάνηκε σ'άν τή «Μαντόνα» του Μουρίλλου τήν ώρα, που μ' ἐδέχθηκε στήν αἴθουσα του βασιλείου, καθώς ἐστέκετο μπροστά μου με τὸ μεγαλοπρεπές παράστημα καὶ τήν γλυκύ-

τητα τῆς καλωσύνης χυμένη στα εὐγενικά χαρακτηριστικά πίσω ἀπ' τὸ μελανό πέπλο. Τὸ εὐγενικὸ πρόσωπο μόλις ἀπαλὰ τὸ ἀλλάκωσεν ὁ χρόνος με τὰ δελουδίνα φτερά του. Καὶ ἡ εὐσπλαχνικὴ ψυχὴ τῆς ἐσκόρπισε μιὰ ἀδυστήρ γαλήνη καὶ ἓνα ἀδυστο φεγγοδόλμημα Ὁμορφιάς, που χαρίζει στή φθαρτὴ μορφή τὸ ἀθάρτο ὄνειρο του Ἰδανικοῦ. Πίσω ἀπὸ τὸ θελό, τὸ σκοτεινὸ πέπλο ἡ εὐσπλαχνικὴ μορφή φαίνεται σ'άν φωτεινὴ οὐράνια σκιά. Πίσω ἀπὸ τὸ σκοτάδι τοῦ θανάτου ἓνα ἀνέκκραστο μεγαλεῖο γεμᾶτο φῶς ἀπλώνεται γύρω τῆς, που χαϊδεύει ἀπαλὰ τήν ψυχή.

Ἀπὸ τὸ μελανὸ πέπλο τὸ βουτηγμένο στὸ μυστήριο τοῦ πένθους καὶ τοῦ πόνου, ἀπὸ τὸ μελανὸ ἐκεῖνο πέπλο, που δείχνει περὶ μεγαλοπρεπή τῆ φυσικὰ Βασιλικὴ μορφή ἀπείραι σκέψεις γλυστρύν μέσα στὸ νοῦ μου καὶ ἀπείραι αἰσθήματα γεννιοῦνται στήν καρδιά μου.

Ὁ πέπλος ἐκεῖνος ἐγραφε γιὰ μιὰ στιγμή μπροστά στα μάτια μου ὅλη τὴν ἱστορίαν τοῦ δοξασμένου καὶ ματωμένου Χρόνου Δώδεκα-Δεκατρία.

Ἡ φαντασία μου πέταξε μακριὰ καὶ εἶδα στα ματωμένα κορφοβούνια ὄλες τῆς ἀγρίας πραγματικότητας τοῦ θανάτου καὶ ὅλα τὰ τερατώδη ὄργανα τῆς μάχης. Κι' ἔζησα γιὰ μιὰ στιγμή στήν κραυγὴ τοῦ πολέμου καὶ ἀκουσα τῆς ἀγωνιῶδεις φωνῆς καὶ δραματισθῆκα τὰ καμματισμένα πρόσωπα καὶ ἀνέπνευσα τοὺς δηλητηριασμένους ἀτμούς, καὶ ὑπέφερα τὰς φρικώδεις ἀπανθρωπίας, που παγώνουν τὸ αἷμα καὶ ἀπειλοῦν τὸ λογικόν. Καὶ εἶδα τὸ πέπλο τοῦ Ἄδου νὰ ξαπλώνεται στα πέταλα τῶν λουλουδιῶν, ὅπως αὐτὸ τὰ πέταλα τῶν ῥόδων θὰ σκεπάσουν τὸν πέπλο τοῦ Ἄδου. Καὶ εἶδα πάνω ἀπὸ τῆς φρικιαστικῆς καὶ ἀπατρόπαιες στάσεις τῶν σωριασμένων κορμιῶν μιὰ ἀχτίνα ὀλόφωτη νὰ σκορπίζη παρηγοριὰ καὶ φῶς καὶ ζωὴ σ' ἄκρωτηριασμένα παλληκάρια. Εἶν' ἡ ματιά τῆς «Βασιλισσας Μάνας» που με τὸ βλέμμα τῆς τὸ ἄγιο σβύνει τῆς μαύρες Λάμινες τοῦ πόνου καὶ τῆν ὀδύνην τοῦ σπαραγμοῦ, γιατί στα Βασιλικά στήθη τῆς λάμπει σ'άν φωτιὰ ἱερὰ ἀπὸ κάποιαν Ἐστιάδα ἀναμένη - ἡ ἀγάπη.

Καὶ τοῦ κορμιοῦ τῆς τὸ περπάτημα, καὶ τοῦ χερσιῶ τῆς τὸ κάθε κίνημα ὕμνος εἶνε παρηγοριὰς στή λαχτάρα τῶν παιδιῶν τῆς. Ὡ! τί χαμογέλοια θεῖας αὐτῆς καὶ τί λαμπυρίσματα προσώπων σκορπᾶει γύρω ἡ φωτεινὴ κοσμοστασιά τῆς.

Καὶ μοῦ φάνηκε σ'άν γλυκοξημέρωμα ἡ μορφή τῆς ἐκεῖ μακριὰ μέσα στή μαύρη τοῦ πόνου καταχνιά.

Καὶ μοῦ φάνηκε σ'άν αἰώνιο ἀνθίσμα τὸ χαμογέλοιο τῆς πάνω ἀπὸ τὰ Τάρταρα τοῦ Ἄδου καὶ τῶν μαρτυριῶν τοὺς σταυρούς.

Κι' εἶδα τῆς ἀγάπης ὄλες, που γεννᾷ ἡ μυθόπλαστὴ μορφή τῆς. Καὶ εἶδα τῆς θυσίας ὄλες μεσ' στα χρυσοσύγχερα τοῦ ὀνειροῦ-ἔργα, ὄνειρα ἡρώων, πάνω ἀπὸ τοὺς πόθους τῶν ἀπλῶν, στα θαθεῖα τοῦ Ἄπειρου.

Κι' εἶδα μιὰ φωτεινὴ κορῶνα αἰώνια, πάνω ἀπ' τὴν ἐφημερὴ κορῶνα τῆς νὰ θαμνῶνῃ τοῦ Ἡλίου τῆς λαμπράδες στὸν Ὀλεαντὸν-τὸν Οὐρανόν.

Κι' ἦταν τῆς *Εὐσπλαχνίας ἡ κορῶνα*. Κι' εἶδα τὴν ὀλόασπρη ὀρμὴ στα ὄραματα μαρτυριῶν, στῆς Πατρίδος τὸ δωμὸ που βωμὸς μου εἶνε, πουνε τῶν γενναίων ὁ βωμὸς, πουνε κι' ἡ πατρίδα τῶν ἡρώων καὶ τοῦ Στρατηλάτου-Γουεῦ τῆς.

Καὶ εἶδα στή τρισεὐσπλαχνῆ μορφή τῆς τ' ὄνειρο τῶν ἀγενήτων στοχασμῶν σ'άν λιθάνι ν' ἀναβαίνει—θεῖας ἀγάπης!

Καὶ εἶπε ἡ Μοῖρα ἡ δάσκαλη. —Τὴν ὀλόανθη τῆ Δόξα σου, τρισεὐγενη, μέσα στὸ αἱματορέμμα τοῦ μαρτυρίου θὰ βουτήσω, καὶ τῆ δοξασμένη σου Πορφύρα με αἷμα ἐκλεκτὸ θὰ κηλιδίσω, με αἷμα τὸ τιμιώτερο καὶ δοξαστό.

Καὶ ἐπληξεν ἡ τυφλὴ μοῖρα με φερμακωμένο βέλι τὸν «πατέρα-Βασιλεία», τοῦ τιμημένου Ἔθνους τὸν Πατέρα, τῆς Ρήγισσας τὸν σύντροφο, τὸν πολυαγαπημένο.

Καὶ τώρα μπρός στα μάτια μου τὸ αἷμα τοῦ ἔθνομάρτυρος ἀλικὴ τὴν κηλῖδα ἐξωγράφισε σ'άν ἀστραπή στὸ μαῦρο πέπλο ἀπάνω τῆς μαρτυρικῆς Βασιλισσας. Τί ἀγρία, τί ἀλικὴ, τί κατακόκκινη κηλῖδα!

Μὰ εἶδα παραπάνω ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ Φῶς τοῦ μαρτυρίου ὀλόλαμπρο νὰ κυβερᾷ τὸν Ἄδην καὶ τὸ Χάος.

Καὶ εἶδα στὸ εὐθνομάρτυρος τὸν τάρο τὴν πέτρα ὀλόφωτη τὸ πατρικὸ τὸ χῶμα νὰ φωτιζὴ ἀθάνατα. Καὶ εἶδα πάντα ἀγρυπνα, πάντ' ἀνοιχτά τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του, ἀγρυπνὸς φύλακας ἐκεῖ στὸ δοξασμένο χῶμα ν' ἀπομακρύνῃ αἰώνια κάθε μιὰ δύναμι ἐχθρική, κάθε ποδᾶρι μιστὸ ἐχθροῦ. Καὶ ὀλόφωτες καὶ ὀλόχρυσες τοῦ Μελλοντος τῆς πόρτες νὰ ἀνοίγῃ γιὰ τὴ γλυκειὰ τοῦ Ἔθνους μας ἐλπίδα....

Ἀλεξάνδρεια. ΑΓΓΕΛΙΚΗ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΠΑΡΛΙΑΡΟΣ

ΙΣ τὸ Δελτίον θησιμότητος τὸ ὅποιον ἐδημοσίευσαν αἱ ἐφημερίδες τῆς 22 Φεβρουαρίου ἐδιόβασα: «Ἀπέθανον γῆρας οἱ ἔζησε: Σταματίος Παρλιάρης, ἐργατικὸς, ἐτῶν 32» κ.λ.π. Ὁ νοῦς μου ἔδραμε πρὸς τὸν ἀφανῆ καλλιτέχνην.

Ἄλλὰ καὶ ἡ στρέβλωσις τῆς καταλήξεως τοῦ ὀνόματος καὶ τὸ ἀναγραφόμενον ἐπάγγελμα, με ἐκλόνησαν. Ἐπειτα ἀπὸ ἡμέρας, ἔμαθα ὅτι τὸ ὄνομα ἐκεῖνο τοῦ «ἐργατικοῦ» ἀνάμεσα εἰς ἄλλους νεκρούς, ἐνὸς ἐκθέτου, ἐνὸς σιγαροποιοῦ, ἐνὸς ὑπηρέτου καὶ μιᾶς γραφείας, ἦτο πράγματι τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλληνος γλύπτου, με τὰ εὐγενῆ ἰδεώδη, ὁ ὅποιος ἀθροῦδως ἐργάζετο διὰ τὴν τέχνην καὶ τοῦ ὀποίου τὰ ἔργα εἰς ἐλαχίστους ἦσαν γνωστά. Ὁ Παρλιάρης ἦτο ὁ ἄξιος διάδοχος τοῦ Χαλεπᾶ καὶ εἰς τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀρνησίαν. Ἡ ἀναγραφή τοῦ ὀνόματός του εἰς τὸ δελτίον τῆς θησιμότητος ἦτο ἡ μόνη μνεία τοῦ θανάτου ἐνὸς ἱεροφάντου τῆς τέχνης. Μόνον τὸ «Ἔθνος»—καὶ τὸ ἀναφερόμενον ὀνομαστικὸν διότι ἀπετέλεσε παρήγορον ἐξαιρέσειν—ἐδημοσίευσεν μιάν νεκρολογίαν ἢ μᾶλλον Ἱερουάδα. Αἱ ἄλλαι ἐφημερίδες οὔτε γραμμὴν. Καὶ ὅμως ὁ Παρλιάρης ἦτο ἀληθινὸς καὶ δυνατὸς καλλιτέχνης. Ἄλλ' ἔζησε με τὴν ἀπογοήτευσιν εἰς τὴν ψυχὴν, μακρὰν τῆς κοινωνίας καὶ τῶν συναδέλφων του καὶ τῆς τύχης, ἐν μέσῳ τῶν ἔργων του, σκίσεων καὶ γυφίνων προπλασμάτων, ἐν τῷ κόσμῳ ὃν ἀνέπλαττεν ἡ φαντασία του, με τὴν μπλοῦζαν του, ὡς ἀπλοῦς ἐργάτης.

Ἰδοῦ ὁ σύντομος βίος του. Ἐγενήθη εἰς Ἀθήνας, ἐκ γονέων καταγομένων ἐξ Ἀνδρου. Ἐσοῦδας γλυπτικὴν εἰς τὸ ἐδρὸν Πολυτεχνεῖον, ἔχων συμμαθητὴν τὸν Θ. Θωμόπουλον. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του, καθ' ἃς ἤρρισε, μετέβη εἰς Ρώμην, φοιτήσας εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ὁραίων Τεχνῶν καὶ ἔχων καθηγητὴν τὸν Φερράρι, ὅστις ἔσχε καὶ ἱκανὴν ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διαπύζων ἐν ἑαυτῷ ἐλπίδας ἀναγεννήσεως τῆς τέχνης, ἀφοσιωμένος εἰς τὰ ὄνειρα πρὸς ἐργασίαν ἀνταξίαν τῶν ἰδανικῶν του.

Ἐργάσθη ἐπὶ δωδεκαετίαν περίπου χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῆ οὐδενὸς τὴν ἀρωγὴν, ἠθικὴν ἢ ὕλικήν. Καὶ δι' αὐτὸ ὅλα σχεδὸν τὰ ἔργα τὰ ὅποια ἀφῆκε δὲν εἶνε παραγγελία, ἀλλὰ δημιουργήματα πρωτότυπα. Εἰς ἐκθέσεις σπανίως ἐξέθετε. Ἀπο τίνος χρόνου

μετέφερε τὸ ἐργαστήριον του ἐκ τίνος ἐσχατίας τῆς συνοικίας Νεαπόλεως εἰς ἓν τμήμα αἰθούσης τοῦ Ζαπτείου. Εἰς τὸ ὕψρον καὶ ἀγῆλιον ἐκεῖνο διαμέρισμα, ἐργάζετο με τὸν πηλόν, ὄλονεν καταβαλλόμενος ἀπὸ τὰς κακουχίας.

Ἀπέθανε ἓνα πρὶν ἤσυχον ὅπως καὶ ἔζησε. Κανεὶς σχεδὸν δὲν τὸ ἔμαθε καὶ ἐκηδεύθη ὡς ὁ τελευταῖος θνητός. Ζωὴ καὶ θάνατος Ἑλληνος γλύπτου! Μήπως ὁ Λάζαρος Φυτάλης δὲν ἀπέθανε εἰς τὸ Πτωχοκομεῖον, ὁ Βιτσάρης δὲν ἐσθυσεν ἀπὸ μαρασμόν, ὁ Δημητρίου δὲν ἐξεπατρίσθη, ὁ Χαλεπᾶς δὲν περιφέρεται ὡς ἀλήτης εἰς ἓν χωριὸν τῆς Τήνου ζῶν με χόρτα, τὰ ὅποια συλλέγει; Ὅταν κάποτε—διὰ πρώτην καὶ τελευταίαν φοράν—ἠρωτήθῃ ὁ Παρλιάρης ἀπὸ κάποιον δημοσιογράφον, ὅστις ἐξώκειλεν εἰς τὸ πτωχικόν του ἐργαστήριον, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας του, ἀπήντησεν ὡς ἔζησε:

«Ἐργάζομαι πάντα καὶ με μοντέλο καὶ χωρὶς μοντέλο. Χωριστὰ τὸ καθένα εἶνε ἐλαττωματικόν διότι καὶ τὸ νὰ ἐργασθῆς μόνον με τὸ μοντέλο δὲν εἶνε παρὰ ἀπλή ἀντιγραφή, ὅπως καὶ τὸ νὰ χαρακτηρίσῃς μόνον με τὴν φαντασίαν σου εἶνε πάλιν κάπως ριψοκίνδυνον. Καὶ τὰ δύο λαμβανόμενα χωριστὰ εἶνε ἀνίκανα νὰ σε βοηθήσουν εἰς μιάν ἀληθινὰ καλλιτεχνικὴν δημιουργίαν. Δι' αὐτὸ ἐργάζομαι πρῶτα με τὴν φαντασίαν μου, ἔπειτα κάμνω τὴν συμπλήρωσιν με τὸ μοντέλο καὶ εἰς αὐτὴν τὴν συνάντησιν εὐρίσκω ἐκεῖνο που μοῦ ἀρέσει.

—Καὶ αἱ καλλιτεχνικαὶ σας προτιμήσεις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Σχολῆς;

—Ἀπλούστατα, δὲν ἀκολουθῶ καμμίαν σχολὴν. Μοῦ φαίνεται ὅτι δι' ἓνα τεχνίτην αὐτὸ δὲν εἶνε ἀπαραίτητον. Ἡ Τέχνη ὑπῆρξε ἀπ' αἰῶνων μία καὶ ἡ αὐτή. Ἡ ζωὴ, ἡ φύσις, ἡ ἀλήθεια. Ἐπειτα ὅλα αὐτὰ αἱ ποικίλαι σχολαί, αἱ ὅποια ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν τέχνην κατὰ τὰς διαφόρους ἡλικίας τῆς, ὑπῆρξαν πάντοτε ὀλιγόζωοι καὶ ἀπέθανον εἰς τὸ τέλος. Ἡ τέχνη εἶνε ἐλευθερία καὶ δι' αὐτὸ ἡ ὑποδοχὴ τῆς εἰς ὀρισμένην μανιέραν δὲν εἶνε δυνατὴ. Ἐργάζομαι ἐπάνω εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐμπνευσίν μου μὴ προσέχων παρὰ πῶς νὰ ἔχῃ τὸ κάθε ἔργον μου τὴν σφραγίδα τῆς εὐσυνειδήσεως. Τὰ ἄλλα, συστήματα καὶ σχολαί καὶ προτιμήσεις, δὲν μοῦ χρειάζονται.

—Καὶ εἴθε εὐχαριστήμενος ἀπὸ τὴν δουλειάν σας; —Ὅπωςδήποτε. Ἐννοεῖται ἡ Ἑλληνικὴ γλυπτικὴ τέχνη ἡμποροῦσε ἀξιόλογα νὰ εὐρίσκειται εἰς καλλιτέραν κατάστασιν. Σ' αὐτὸ πταίον πολλά πράγματα. Οἱ καλλιτέχνηι μας, ἡ καλλιτέρα μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν μας, ὑπάρχουν πολλοὶ με ἀναμφισβή-

τητον αξίαν. Έπεινα που λέγονται διά κάθε ξένον είνε κατά τὸ πλεῖστον λόγια. Ἐγὼ ἔκαμα ἀρετὸν κειρὸν ἔξω, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὴν Ρώμην, καὶ ἔλαβα τὴν ἀφορμὴν νὰ τοῦς γνωρίσω. Ἀλλὰ μὰς ἔχει κυριεύσει μία ξηνομανία, ἣ ὁποία μὰς κἀρνεὶ νὰ πιστεύωμεν ὅτι διὰ νὰ εἶνε καλὸν ἓνα ἔργον πρέπει νὰ εἶνε καμωμένο ἀπὸ ξένον καλλιτέχνην. Τοῦτο ὁμῶς προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἔχει ὁ κόσμος προσανατολισθῆ καλλιτεχνικῶς καὶ δὲν ἐδόθη προσοχὴ διὰ τὴν καλλιέργειαν, ὑπὸ τῶν εἰδικῶν, τοῦ καλλιτεχνικοῦ κινήματος τοῦ Κοινοῦ».

Εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ θνήσκων ὁ Παρλιόρος ἀρῆκε τὰ ἔξῃς, ἐν οἷς καὶ νεώτερα, ἔργα.

«Ἡ Ὑπεράσπισις τοῦ πληγωμένου». Δύο ἀντάρται κατόπιν συμπλοκῆς μὲ τοὺς ἐχθροὺς ἔχουν ἀποτραβηθῆ εἰς ἓνα ἀπόμεινον. Ὁ ἓνας εἶνε ὠρῖμος λεβέντης μὲ ἀρρενωπὰ χαρακτηριστικὰ καὶ ὁ ἄλλος, φέριων μάλιστα καὶ πληγῆν εἰς τὸ μέτωπον, μεῖραξ ἀντάρτης. Κάποιος κρότος ἠκούσθη ἔξωθεν. Ὁ μικρὸς—ὡς εἶνε φυσικὸν τῆς ἡλικίας του νὰ τρομάξῃ—στέκεται σασιτισμένος εἰς μίαν κατάστασιν μεταξὺ φόβου καὶ ἐκπλήξεως. Ὁ ἄλλος ἤρπασε τὸ ντουφέκι του καὶ μὲ τὸ ἔμπειρον μάτι του κυττάζει πρὸς τὸ μέρος τοῦ κρότου.

«Τὸ ὄνειρον ἑνὸς ἐκδικητοῦ». Μὲ τὸ ντουφέκι στὸ χέρι ἔχει ἀποκοιμηθῆ εἰς τὴν ράχην κάποιου βουνοῦ. Ὀνειρεύεται. Τὰ λιθάρια γύρω τοῦ βουνοῦ μεταμορφώνονται εἰς κρανία—τὰ κρανία τῶν ὠραίων θυμάτων—ἐνῶ ἡ νίκη ἔχει κατεβῆ καὶ ἔχει καθίσει εἰς τὴν κορυφῆν. Κρατεῖ Βυζαντινὸν στέμμα ἀπὸ τὸ ὅποιον βγαίνει μαζὺ μὲ φλόγα καὶ ὁ Δικέφαλος Φοβερὸν τὸ ὄνειρον καὶ ὁ κοιμώμενος λεβέντης βλέπει πῶς καὶ ἡ μοῖρα τοῦ κεφαλοῦ του εἶνε νὰ στρωθῆ καὶ αὐτὸ κοντὰ στὰ ὑπόλοιπα κρανία. Εἶνε ὁμῶς εὐχαριστημέ-

νος καὶ ἐπάνω εἰς τὰ χεῖλη του πτερυγίζει ἡ χαρούμενη ἀφοσίωσις του εἰς τὴν ἀγαπημένην πατρίδα.

«Ὁ Σάτωρος καὶ ἡ Νύμφη». Ὁ πρῶτος κάπου τὴν συνέλαβε καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ. Ἐκείνη γελᾷ μὲ τὴν ἀσχημίαν του, ἀλλὰ χαιρέται διὰ τὰς πράξεις του.

«Ὁ Θάνατος». Σωρὸς κρανίων καὶ αἰτὸς κάθεται ἐπάνω, εἰς σιάσιν, ὡσάν νὰ σαρκάζῃ τὴν ματαιότητα.

«Τὸ φίλι τῆς φύσεως». Εἶνε ἡ ὠρα τῆς ἀνοίξεως καὶ εἰς ἓνα ὠραῖον ἐναγκαλισμὸν παρουσιάζεται τὸ μυστικὸν τῆς γονιμοποιήσεως. Τὰ σπέρματα τῆς Ἀνοιξιάτικης φύσεως ποτίζουν τὴν γῆν μὲ τὴν δρόσον ἣ ὁποία θὰ γεννήσῃ τὴν βλάστησιν.

«Ἡ Φιλανθρωπία». Μία συμπαθητικὴ γυναῖκα ποῦ δίδει τροφὴν εἰς τὴν δυστυχίαν.

«Ὁ Τάφος τῶν ἀγνωστων Ἡρώων». Ἐνα κορμὸ σκοτωμένου καὶ ἐπάνω ἑνάς γούψ ποῦ ἔχει γαντζώσῃ μὲ τοὺς ὄνυχας τὴν πλευρὰν του.

«Ὁ τυφλὸς Κρητικὸς». Γενειοφόρος γέριων, τυφλός, ἀλλ' ἄ λεβέντης. Δὲν βλέπει τώρα νὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ χαιδεύει μὲ πόνον τὸ ντουφέκι του.

Καὶ ἤδη ἐρωτᾶται: Τί θὰ γίνουσι τὰ ἔργα αὐτά, τὰ ὁποῖα ἀποτυπώνουσι μίαν δόλοκληρον ζωὴν ἑνὸς καλλιτέχνου; Θα ριθθοῦν εἰς κανὲν ὑπόγειον; Θα περιέλθουσι εἰς μακρινοὺς συγγενεῖς διὰ νὰ πεταχθοῦν εἰς καμμίαν αὐλήν; Θα πωληθοῦν εἰς τὸν τυχερὸν, διὰ νὰ μὴ πιάσουσι τὸν τόπον;

Ἴδου ἐρωτήματα θλιβερά, θλ. θερώτερα καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τοῦ ἀποθανόντος δημιουργοῦ των. Καὶ τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ δὲν τὰ ἀπευθύνω πρὸς τὴν κοινωνίαν. Δὲν πρόκειται περὶ κοσμικῆς κινήσεως. Τὰ ἀπευθύνω πρὸς τοὺς συναδέλφους τοῦ νεκροῦ, οἱ ὁποῖοι κάποτε εἶχον ἰδρύσῃ καὶ μίαν ἐταιρείαν.

Κ.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Πηλαῖ Περ. Τσιριγίου

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ
ὁ Ὑψηλὸς τῆς Κορκῆρας ἐταιροκράτης

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΗΣ

Ἦτο ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ φανατικοὶ φιλέταλοι, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν μεγάλην Ἰταλικὴν θρῆσιν τοῦ παρελθόντος περιετρόνον τοὺς τότε Ἰταλοὺς, οἱ ὁποῖοι ὑπέκειντο εἰς τὰς θελήσεις ξένων κυρίαρχων καὶ τοῦ παπισμοῦ, ὅστις ἔκοπτε καὶ αὐτὰς τὰς πτέρυγας τῆς μεγαλοφυΐας.

Ἡ ἀθονία τῶν κλασικῶν ἔργων τῆς φιλολογίας, γραφικῆς, γλυπτικῆς, μουσικῆς, τὰ ὁποῖα ἐμαρτύρουν μὲγα τὸ ἔθνος, παρεκίνησαν τὸν Λαμαρτίνον νὰ ὠνομάσῃ τὴν Ἰταλίαν χώραν νεκρῶν. Καὶ ὁμῶς δὲν ἦτο τοιαύτη, ἀπρὸ ποιητικῆς, καλλιτέχνης, λογογράφου, ἐπιστήμονος ἡμᾶζον καὶ τότε καὶ ὁμοῦλως εἰργάζοντο διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ξένων καὶ τοῦ παπισμοῦ.

Τότε καθε νέα διάνοια, ποῦ ἀνεφαίνετο, ἐχαιρετί-

(*) Συνέχεια.

ζετο ὡς οἰωνὸς ὄριστος καὶ ἐθεωρεῖτο ἐπιπρόσθετος μαρτυρία πρὸς διάψευσιν τοῦ μεγάλου Γαλάτου. Τοῦτου ἕνεκεν, πᾶσα ἰταλικὴ καρδιά ἐγαίρετο χαρὰν μεγάλην διὰ τὸν Δυπρὲ, ὅστις εἶδε δείγματα ὅτι θὰ προσέθετε κάτι καλὸν εἰς τὴν μεγάλην ἱστορίαν τῆς ἰταλικῆς Τέχνης.

Ἦμαζε τότε ὁ Φλερεντῖνος Λαυρεντῖνος Βαρτολίνης (1776—1850), τοῦ ὁποῖου τὰ ἔργα ἐξετιμήθησαν ἔχει μόνον ἐν Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Παρισίοις, Λονδίνοις καὶ Πητρουπόλει. Ὁ Δυπρὲ ἐφαίνετο καλλιτέχνης συνεχίζων τὸ ἔρ. ον τοῦ Βαρτολίνης. Αἱ περὶ τέχνης διχρήχαι καὶ ἀντιλογίαι οὐδέποτε ἐκλείπουσι. Καὶ τότε ἐν Ἰταλίᾳ ἐδιχαζόντο οἱ καλλιτέχνη εἰς μμητὰς τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς καὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀντέγραφον τὴν φύσιν. Ὁ Δυπρὲ ἦτο ὑποστηρικτῆς τῶν τελευταίων, ἀλλὰ τὴν φύσιν ἐμελέτα ὡς

καλλιτέχνης αλήθης, εκλέγων το ωραϊόν. Οι μιμηταί των αρχαίων αριστουργημάτων τής τέχνης, επεξεργάζονται ως επί το πολύ με έπιτετηθευμένον τρόπον, διότι λείπει γυν το αίσθημα των αρχαίων, το όποιον ενέπνεε τα αριστουργήματα εκείνα, και δια τούτο δεν φιλοτεχνούνται πλέον τοιαύτα.

Από δύο στοιχεία απαρτίζεται ή καλλιτεχνία, ως γνωστόν. Η ιδέα του θέματος αφ' ενός και αφ' ετέρου ή εξωτερική μορφή, αίτινες δέν να ύφίστανται εν πλήρει αρμονία, ή τις αποτελεί ή ενότητα ιδέας και επεξεργασίας.

Ο Δάντης έλεγεν: «Δεν εγεννήθημεν δια να ζωμεν ως θηρία, αλλά δια να ακολουθούμεν την άρετήν και εκείνας τās γνώσεις, που αποτελούν την ευγένειαν την αληθήν». Την ιδέαν ταύτην του μεγάλου ποιητού, λέγει ο φιλόσοφος Α. Κόντης, είχαν εις την καρδίαν του εγγραφεί ο Δυπρέ. Του αντικειμένου ή ιδέας, το όποιον εις καλλιτέχνης εκλέγει είναι πάντοτε ευγενής και εξευγενίζει. Η ιδέα του αντικειμένου συνίσταται ως το να μορφώνη την τελειότητα, ή την υπεροχήν του ίδιου αντικειμένου, καθώς την αγωνιστήν εις μίαν άγιογραφίαν, τον ήρωισμέν εις ένα άγωνιστήν, το όρμηφόρον τής καρδίας εις την προσωπογραφίαν. Ωστε, όπως λέγομεν τελειον, πᾶν ό,τι ανταποκρίνεται εις την ιδίαν αυτού φύσιν καθ' όλα, τοιούτοτρόπως ή τελεία ιδέα οιουδήποτε αντικειμένου, δηλαδή το ιδεώδες, συνίσταται εις την αληθή του πράγματος φύσιν, ήν ο καλλιτέχνης πραγματεύεται.

Με αυτές τās αρχάς εινργάζετο ο Δυπρέ την ξυλογραφίαν και εθεωρείτο άριστος ξυλογράφος. Αλλά ή επιθυμία του ήτο να θέση τελείαν και παύλαν εις το ξύλον και να επεξεργασθή το μάρμαρον. Ως προς την επιθυμίαν του ταύτην λέγει: «Η υπεροχή ενός έργου πρόερχεται εν τής σοφίας και εν τής πείρας του εργαζομένου, ανεξαρτήτως τής ύλης, ήν ο τεχνίτης μετεχειρίσθη. Υπήρξαν και υπάρχουν την ήμερον έλευσιν άγάλματα εξ άριστου μαρμάρου και τανάπαυαν άριστα εικόνες από άπλου άγγιλλον ή ξύλον. Θα είσαι ευγενής, εάν είσαι ενάρετος, απήντησεν ο D'Azeglio εις τον υιόν του όστις με την παιδικήν αφέλειαν τον ήρώτησεν αν ή οικογένειά του ήτο ευγενής. Λοιπόν, του ανθρώπου ή ευγένεια εξαρτάται από τās πράξεις και ή υπεροχή του έργου εξαρτάται από την επεξεργασίαν και ουχί εκ τής ύλης. Ηθέλα να εκαταλείψω την ξυλογραφίαν, διότι ήναγκαζόμην να κάμω μικρά έργα παντός είδους εις το εργαστήριον ως λ.χ. κηροπήγια και πλάσιχα και τὰ τοιαύτα. Φυσικά έπρεπε να τὰ κάμω. Σπανίως συνέβαινε να εργασθώ Έσταυρωμένον, Άγγελον ή Άλλο, και δια τούτο ήμην ανήσυχος και ώργισμένος με όλους και ιδίως με τον εαυτόν μου».

Ο Δυπρέ επραγματοποίησε επί τέλους το Ιδανικόν του και εξειργάζετο το μάρμαρον, εις ό διεπρεψε μεγάλως. Φέρομεν τώρα δύο παραδείγματα δια την ιδέαν την όποιαν αυτός περί τέχνης είχε. Το πρώτον ανήκει εις την νεότητά του. Ηθέλε να συμμετάσχη εις διαγωνισμόν, και επειδή εκ των προσφιλών αναγνώσεων του ήτο ή Ιερὰ Βιβλος, εσκέφθη να εικονίση τον θάνατον του Αδελ. Ηργισε λοιπόν να μελετή το γυμνόν σωμα. Ητο το έτος 1842, ήμέραι Αποκρεω. Ένω όλοι διεσκέδαζον, αυτός με το μοντέλον του, τον

Βρίνα, όστις εχρησίμευον ως μοντέλον και εις την Ακαδημίαν, ήτο κεκλεισμένος μελετών. Παρατηρήσει όστι συγγρόνωσ ήτο και ξυλογράφος δια να κερδίση τα προς το ζήν, διότι ακόμη τὰ εκ μαρμάρου έργα του δεν είχαν γίνει γνωστά.

Ο Δυπρέ παρέστησε τον θνήσκοντα Αδελ, με την πληγήν εις την κεφαλήν. Έσκέφθη ενώ εινργάζετο να ζητήση την γνώμην του Βαρτολίνη, προς τον όποιον έδειξε και το πρόπλασμα. Ο σοφός διδάσκαλος απεφάνθη ότι ή γαλήνη του προσώπου ήτο ή του δικαίου ανθρώπου, ό όποιος θνήσκει και συγχωρεί, τὰ μέλη ανταπεκρινοντο όλα εις το αίσθημα εκείνο, ότι όμως εν και μόνον δεν έφερε την αρμονίαν, ή άριστερά χειρ ή όποιά ήτο κλειστή και ή τις έπρεπε να είναι ανοικτή ως ή δεξιά. Ο Δυπρέ απήντησεν ότι την έκλεισε χάριν ποιικιλίας.

Τότε ο Βαρτολίνης επανέλαβε:

— Η ποιικιλία είναι καλή όταν δεν εναντιούται εις την ενότητα, και θα κάμης καλά να την ανοίξης. Αύτην μόνην την παρατήρησιν έχω να σου κάμω.

Χαρούμενος ο νεαρός Δυπρέ ήρώτησεν αν ή μίμησις, ή χαρακτήρ, ή φόρμα ήσαν καλά.

Απήντησεν ότι όλα αυτά απεδείκνυσον, ότι δεν ήτο άπαδός Ακαδημίας.

Ο α' Αδελή ήτο κάτι τι τέλειον. Ο φθόνος ηργισε να διακρίνη τās δηλητηριώδεις διαδόσεις, ότι άγαλμα τόσο τελειον, τόσο φυσικόν ήτο αδύνατον να μη είναι αντιγραφή ζωντανού σώματος, ως αι αποτυπώσεις που γίνονται εις τους νεκρούς δια να επεξεργασθή έπειτα ο καλλιτέχνης. Η παλαιά σχολή τής Ακαδημίας, την όποιαν ο Βαρτολίνης κατεπόλεμα, δεν παρεδέχετο ότι δια του σχεδίου μόνον ήδύνατο ή αντιγραφή τής φύσεως τόσο να είναι φυσική. Τέλος εν τή Ακαδημία έμέτρησαν τās αναλογίας του μοντέλου και τās του Αδελ, και εύρον αυτές διαφερούσας καθ' όλα. Το άγαλμα και ύψηλότερον ήτο κατά τέσσαρας δακτύλους και κατά δύο στενώτερα τὰ νοστά.

Άλλως τε το αυτό εκείνο μοντέλο είχε χρησιμεύσει εις πλείστους τής Ακαδημίας και εις αυτόν τον Βαρτολίνη, άλλ' ουδεις ήδυνήθη να μιμηθή το ωραϊόν του φυσικόν ως ο Δυπρέ, διότι το αίσθημα που είχε δια το ωραϊόν τής τέχνης ήτο φυσικόν τάλαντον, το όποιον δια τής μελέτης ετελειοποιεί.

Ο περιάλητος ζωγράφος Benvenuti, αρχαιομαθής, είχε την ιδέαν ότι δια να επιτύχη τής καλλιτεχνικόν έργον πρέπει να μη απομακρυνθη τής αρχαιότητας και υποδείγματα είναι τὰ ελληνικά και ρωμαϊκά έργα. Ούτως οι Άγιοι, ή Παναγία, ό Χριστός εραίνοντο Απώλων, Άφροδίτη, Νύμφαι. Όμως ο Benvenuti αν και επεξεργαζόμενος ιεράς παραστάσεις εν Αγίω Λαυρεντίω ελησμονήσε την αρχαιότητα των Ακαδημαϊκών, συνεβούλευσεν όμως τον Δυπρέ να ονομάση αυτόν Αδώνιδα. Τόσον ένθουσιασμένον είχε λάβει ιδών τον ωραιότατον εκείνον νέον, ώστε ενόμιζεν ότι τοιούτον άριστούργημα έπρεπε να παριστάνη ελληνικόν αντικείμενον. Αλλά ο νεαρός Δυπρέ δεν συνεφώνησε διότι παρεδέχετο ότι ή αθωότης του αγάλματός του δεν ήρμοζεν εις άνδρα απολαμβάνοντα την εύνοιαν τής Άφροδίτης. Έρωτηθείς περί τούτου και ο Βαρτολίνης απήντησε: «Θα κάμης άγρια να μη του αλλάξής το όνομα».

(Ακολουθεί)

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ

Κ Νέας Υόρκης ετηλεγραφήθη εις τās Ευρωπαϊκάς εφημερίδας ότι ο μέγας Αμερικανός συλλέκτης κ. Ερρίκος Φοικ ήγόρασεν ένα πίνακα του Δομινίκου Θεοτοκοπούλου, του επικαλουμένου Γκρέκο, αντί 750,000. Η εικόν αυτή ειχε ή ακριβώτερον πληρωθείσα μέχρι τοῦδε του ίδιου ζωγράφου, παριστά δε την εικόνα άνδρός εν πανοπλία. Μέχρι τοῦδε αι τιμαί των εικόνων του Θεοτοκοπούλου δεν είχαν υπερβή τās 300,000 φρ., άλλ' ήδη αυτά καθίστανται σπανιώτερα και κατ' ακολουθίαν ή αξία αυτών ύφωται, θα φθάσουν δε όπως των δύο - τριών μεγάλων ζωγράφων τής αναγεννήσεως, αίτινες επληρώθησαν ύπερ τα 2,500,000.

Δεν ειχε ουτε είκωσιν ετη αφ' ής ήρχισαν να ζητώνται τὰ έργα του Έλληνος καλλιτέχνου. Άλλοτε ήδύνατο ν' αποκτήση τις έργα αυτού αντί όλίγων φράγκων. Οὔτω κατά το 1872 επωλήθη εν εκ των ωραιότερον αυτού έργων, ή προσωπογραφία του Αλόντζο δε Χερέρα αντί 920 φρ., κατά δε το 1875 ή διατίμησις αυτών ήτο ετι μικρότερα, καθόσον ή Παναγία μετά του Χριστού παιδός επωλήθη αντί 600 μόνον φράγκων. Ο Έρρίκος Ρωσφόρ ειχε εις την ώραίαν συλλογήν αυτού τον Άγιον Φραγκίσκον τής Ασίσης αντί 3,500 φρ., μιαν άλλην δε εικόνα του Γκρέκο εις μικρότερον τίμην, την επώλησεν εις την Άγγλίαν εις τινα έμπορον εικόνων αντί 18,500 φρ., ειδη δε μετά τινα ετη την ιδίαν αυτήν εικόνα ν' αγοράση ή Πανακοθήκη τής Αμβέρσης αντί 250,000 φρ.

Η εικόν, ήν έχει ακόμη ή οικογένεια Ρωσφόρ «ο Φραγκίσκος τής Ασίσης» εινε ομοία με την εικόνα, ήν έχει ο κ. Στέφανος Σκουλούδης, αποκτήσας αυτήν εκ τής γενομένης πωλήσεως τής πινακοθήκης του Μαρκησιού Αδαμίρη εν Μαδρίτη, οτε ο κ. Σκουλούδης υπηρέτει ως πρεβτελής τής Ελλάδος. Εις τον Ρωσφόρ κάποιος Έλλην παρατήρησεν ότι ή εικόν αυτή ύπάρχει εις την Ελλάδα και ότι βεβαίως ή ελληνική εινε το πρωτότυπον, ο Ρωσφόρ δεν ήπόρησεν, άλλ' ειπεν ότι το πιθανώτερον εινα να υπάρχωσι δύο ομοια εικόνες του αυτού ζωγράφου. Οποσδήποτε ο Ρωσφόρ ειχε μεθ' εαυτού όλα τὰ στοιχεία, όπως αποδεικνύη, ότι το έργον οπερ κατείχε εινε γνήσιον.

Ότι το αυτό θέμα ήτο δυνατόν να εικόνιτε δις ο Έλλην καλλιτέχνης δεν εινε διάλου άπίθανον, ίσως δε και να υπάρχη διαφορά τις μεταξυ των δύο τούτων πινάκων. Εγώ κατά το 1910 ειδον την εικόνα ήν κατείχεν ο Ρωσφόρ, έσεινη όμως ήν ειχεν ο κ. Σκουλούδης δεν ειδον προ είκοσαετίας, δεν δύναμαι δε να ειπω αν υπάρχη διαφορά τις. Το ζήτημα τής αντιγραφής του έργου αποκλείεται, καθ' όσον την εποχήν καθ' ήν έπρομηθεύθη ταύτην ο κ. Σκουλούδης, ο Θεοτοκοπούλος δεν ειχεν ακόμη κατασταθή ο ζωγράφος του συρμού, οι πίνακες του ήσαν ευθιγότεροι και ουδεις εκπέπτετο να εκμεταλλευθη την αντιγραφην των πινάκων του και ν' αρχίση το σύστημα των κιβδήλων έργων, τὰ όποια μετά τσαούτης τέχνης παρασκευάζουν, ωστε και ο άλλον πεπεραμένως οφθαλμός δύναται ν' άπατηθή.

Δυνάμεθα να ειμεθα λοιπόν βέβαιοι ότι το έργον οπερ ύπάρχει εν τή μικρή πινακοθήκη του κ. Σκουλούδη εινε γνήσιον και οὔτω εύρίσεται εν έργον του μεγάλου διδάκαλου τής Ισπανίας εις την αρχικήν αυτού πατρίδα. Κατόπιν όταν ήρχισε να γίνεται λό-

γος περί του Γκρέκο εν Ευρώπη και εξητούντο τὰ έργα αυτού, πολλοί επαρουσιάσθησαν εν Ελλάδα ως κάτοχοι εικόνων του, οὔτω δε κατήντησε να υπάρχουν πλείότεροι πίνακες αυτού εν Αθήναις ή εις το Έσκοριάλ τής Μαδρίτης και εν Τολέδο.

Εν Ευρώπη πρώτος όστις έγραψε περί του Θεοτοκοπούλου εινε ο Θεόφιλος Γοτιέ κατά το 1843, οτε περιηγήθη την Ισπανίαν, εις το θαυμάσιον δε αυτού βιβλίον «Περιηγήσεις εις Ισπανίαν» αφιέρωσεν όλίγας σελίδας περί του ζωγράφου τούτου, του όποίου οι πίνακες του ενεποίησαν μεγάλην εντύπωσιν εν Τολέδο. Μετά τον Γκοτιέ, ο Μαρκήσιος Μπαρές και ο Παῦλος Λαφέν αφιέρωσαν όλόκληρα έργα περί του διασήμου ζωγράφου του ΙΣΤ' αιώνος. Προ των δύο τελευταίων τούτων ο ήμέτερος Μουστοξίδης εν τῷ «Έλληνομνημονι» αυτού εδημοσίευσεν εκτενή βιογραφίαν του Κυριάκου Θεοσκόπολι, ως κακῶς αντιγράφει το όνομα αυτού. Εις την βιογραφίαν ταύτην υπάρχουν πλείοσαι βιογραφικαι πληροφορίες, δεν υπάρχουν όμως μελέται περί των έργων του, καθ' όσον ο Μουστοξίδης δεν ειχεν ουδέποτε ιδη έργα αυτού.

Ο Μουστοξίδης επίσης έγραψεν εκτενῶς περί ετέρου Έλληνος ζωγράφου, του Βασιλάκη Αλιάνσε, οὔτινος πολλά έργα διασώζονται εν τῷ Δουκιῷ παλαίει τής Βενετίας. Οὔτοι εισιν οι διακριθέντες κατά τούς χρόνους τής Αναγεννήσεως ως ζωγράφοι Έλληνες.

Προ είκωσι και πλέον ετών ήρχισε να γίνεται μέγας λόγος περί του Θεοτοκοπούλου, βαθμηδόν δε και κατ' όλίγον ο Έλλην ζωγράφος ανεγνωρίζετο ως εις εκ των μεγίστων ζωγράφων τής Ισπανικής Σχολής, ή τις τοσούτους ανέδειξε μεγάλους τεχνίτας. Υπήρξε ζωγράφος, γλύπτης και αρχιτέκτων, φαίνεται δε ότι ήτο εις λίαν πεπαιδευμένος άνηρ διότι συνέγραψε μεγάλης αξίας έργον «Περί ζωγραφικής, γλυπτικής και αρχιτεκτονικής». Ο Θεοτοκοπούλος ως γνωστόν ήτο Κρης, αλλά την πατρίδα του εγκατέλειψε παιδίον και απήλθεν εις Βενετίαν, όπου συνεδέθη μετά του τότε διασήμου ζωγράφου μικρογραφίων Ιουλίου Κλοβίου ζήσαντος από του 1498 μέχρι 1578. Μετά τινα χρόνον εύρίσκειται εις Ρώμην κατέχων διακεκριμένην θέσιν, δυό νέον μαλίτια τής ηλικίας αυτού. Οὔδεις γνωρίζει διατί εγκατέλειψε την πόλιν, οὔτε εινα βέβαιον αν εκλήθη υπό του Βασιλέως τής Ισπανίας Φιλίππου του Β' εις Μαδρίτην συσταθείς εις αυτόν παρὰ του Τισαυου. Όλα αυτά λέγονται, άλλ' ουδεν εινε βέβαιον. Εγώ άλλως τε δεν γράφω βιογραφίαν του μεγάλου ζωγράφου.

Το πρώτον έργον οπερ εξετέλεσεν εν Ισπανίη ήτο «ή διανομή των ιματίων του Ιησού Χριστού». φέρει δε τούτο όλην την έπιδρασιν του Τισαυου. Άργότερον ο Θεοτοκοπούλος ήκολούθησεν ίδιον όλως τρόπον εν τή τέχνη καθαρῶς προσωπικόν.

Ότε προ επτά ετών εγένετο εκθεσις τις αποκλειστική των έργων του Θεοτοκοπούλου εν Παρισίοις, τὰ πλείστα τούτων δεν προήρχοντο ως ήθελέ τις πιστεύσει εξ Ισπανίας, αλλά εξ Ολλανδίας και Βελγίου, το δε περιεργον εινα ότι ειχεν εκτυπωθή κατάλογος των εικόνων τούτων, περιλαμβάνων μεγάλως και θαυμασίας χαλκογραφίας πάντων των εκτεθέντων πινάκων επί πλέον δε και όλων των διασήμων τοιούτων των εύρισκόμενων εις τὰ διάφορα μουσεια του κόσμου, ή εις ναούς και μοναστήρια Ισπανικά, ο κατάλογος δε οὔτος αν δεν με άπατή ή μνήμη επωλείτο αντί 500 φρ., φαίνεται δε ότι ήταν πολλοί, οὔτινες ήγόρασαν αυτόν διότι μετ' όλίγον ειχεν εξαντληθή ή εκδοσις.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

Μαλλιαρὸν βλος καὶ πολιτεία. — Τὸ Στάδιον κινούμενον. — "Αἷτις καὶ Ποντανεῖον. — Ἄνθρωπος 150,000 ἐτῶν. — Ἐν καλαμπόρι... Παναθηναϊκὸν — Ἡ Μήτηρ καὶ ὁ Ποιητής. — Συνοδοπόροι τῆς Ἀρετῆς.

ΞΕΤΥΓΙΧΘΗΣΑΝ ἐν τῷ Ἐφετεῖῳ Ναυπλίῳ ὄλοι αἱ ἀθλιότητες τῶν μαλλιαρῶν. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ στενοκέφαλοι, οἱ ἀγράμματοι, οἱ ἄβουκοι, εἶχον φωλεὰν ἰδρύσθη ἐν Βόλῳ. Πρωτογωνίστην ἕνας σοσιαλιστῆς, ἕνας ἰατρός καὶ ἕνας—δυστυχῶς— διδάσκαλος. Αἱ καταθέσεις πλείτων ἀξιοπίστων μαρτύρων, τοῦ ἐπισκόπου Βόλου, τοῦ δημάρχου, ἀξιωματικῶν, δικαστῶν, ἱερέων, ἐμπόρων, δικηγόρων βρέθησαν ἀπὸ ἀρηγήσεις τερατωδῶν διδασκαλιῶν καὶ πραξικοπημάτων κατὰ τῆς θρησκείας, τῆς ἠθικῆς, τῆς γλώσσης, τῆς οἰκογενείας, ὡς οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ διέπραττον, μέχρις οὗ συνελήφθησαν, διελύθη τὸ σχολεῖόν των καὶ κατεσχέθησαν αἱ φυλλάδες των. Ἄς καμαρώσουν τὰ ἔργα των οἱ διάφοροι ἀνισόροστοι, οἱ ὁποῖοι ἤρχισαν ἀπὸ τὴν διαπρεβέλωσιν τῆς γλώσσης, διὰ νὰ καταλήξουν εἰς τὴν βεβήλωσιν παντὸς ἱεροῦ καὶ ὁσίου.

Τὸ Στάδιον, τὸ μοναδικὸν ἐγκαλλώπισμα τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τὰ ὀλίγα μνημειώδη ἔργα τὰ ὁποῖα ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς, καιρὸς ἦτο νὰ χρησιμοποιοῦν. Ἡ ἀποκλειστικὴ μέχρι τοῦδε διάθεσις αὐτοῦ εἰς ἀθλητικὰ ἀγῶνας καὶ γυμναστικάς ἐπιδείξεις, τὸ καθίστα ἀκριβοθώρητον. Φαίνεται ὅτι πνεῦμα ριζοσπαστικὸν ἐπέπνευσεν ἐπὶ τὰ μέλη τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὸ Στάδιον ἐφεξῆς δὲν θὰ εἶνε μόνον τῆς Ἀλκῆς τοῦ σώματος ἢ Ἄλτις, ἀλλὰ καὶ τῆς λαμπρόδος τοῦ πνεύματος τοῦ Ποντανεῖον. Μόνον τοῦ Σιλβαίν ἢ φωνῆ ὡς Ἀγαμέμνωνος ἠκούσθη ἕως τώρα καὶ τῆς Φούλλερ αἱ πλαστικαὶ εἰκόνες ἐξετυλίχθησαν. Καὶ ὁμως ἠδύνατο τὸ Στάδιον νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν ἐν Ἀθήναις μεγάλης αἰθούσης καὶ διὰ συναυλίας καὶ δι' ἔθνικους χοροὺς καὶ διὰ παρατάξεις ἀρχαίων δραμάτων. Ἡ κ. Φούλλερ ἐζήτησε τὴν ἐπὶ δεκαετίαν παραχώρησιν, κατὰ τὴν ἀνοιξιν, τοῦ Σταδίου διὰ παρατάξεις ἀρχαίων χορῶν, ἀναλαμβάνουσα ἑαυτὴν ἰδρυσὶν ἐνταῦθα εἰδικῆς σχολῆς. Καὶ παρεχώρηθη. Μόνον μίαν παρατήρησιν ἔχει νὰ κάμῃ τις. Διὰ τὴν ἐξεχωρήθη ἡ ἀποκλειστικὴ ἐκμετάλλευσις, ἀποκλειομένης ἄλλης χρήσεως καθ' ὅλην τὴν ἀνοιξιν; Αὐτὸ εἶνε ὑπερβολικόν.

Καταληκτικὸν εἶρημα! Εἰς τὴν Ἀφρικὴν εἰς δόκτωρ γεωλόγος εἶρε ἀνθρώπινον σκελετὸν ἡλικίας 150,000 ἐτῶν. Τὸ κρανίον εἶνε ἐκπλακτικῶς σχήματος καὶ διατηρεῖται θαυμασίως. Οἱ 36 ὀδόντες του διατηροῦνται ἀριστα. Ὁ μακαρίτης ἦτο Αἰθίοψ, ὁ δὲ δόκτωρ βεβαίως ὅτι ὁ προκατακλυμμαῖος αὐτὸς πιθηκάνθρωπος ἐπνίγη. Μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν τοῦ αἰσθάνομαι πρὸς τὰ 150,000 χρόνια τοῦ νεκροῦ καὶ τὴν ἐπιτημονικὴν νιοβαρότητα τοῦ δόκτορος, ἔχω

μερικὰς ἀπορίας. Πῶς διατηροῦνται οἱ ὀδόντες, ἀπὸ ὀδοντοῖατροὶ τότε δὲν ὑπῆρχον; Διὰ τί νὰ πνιγῇ ἀπὸ πλοῖα δὲν ὑπῆρχον; Ὁ δόκτωρ ἔχει δόντια; ἔχει ἀσφαλίστην τὴν ζωὴν του κατὰ τῶν θαλασσίων δυστυχημάτων; Μήπως ὁ σκελετὸς εἶνε 149,999 ἐτῶν; Ἀπὸ δὲν ὑπάρχουν ληξιαρχικαὶ πράξεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ μόνον ἀπολιθώματα, ἦτο ἔξυπνος ὁ μακαρίτης ἢ ἀπ' ἡλίθιος; Ἴδου ἐρωτήσεις, ἅς θὰ ἐξήλθεν ὁ κ. Ἄννινος καὶ κόμπανυ.

Ὁ Ματσούκας — ὁ ἀειθαλὴς φοιτῆς τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ μετ' ὀλίγον συνταξιούχος — ἀπὸ ὅπλασε τὸ Κράτος μὲ μίαν προβολεαρχίαν καὶ ἐν ἀντιπολιτικὸν καὶ ἀπὸ ἐδοξάσθη διὰ τῶν ὄπλων ἢ «μάνια μας Πατριδα», φροντίζει τώρα καὶ διὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου — τὰ θλιβερά καὶ ἀναπόφευκτα — διὰ τὰς ἀπορφανισθείσας κόρας καὶ ἴδρυνε τὸν Λευκὸν Σταυρὸν καὶ θὰ προικίσῃ 50 ἄπορα κοράσια κατ' ἕτος, θυγατέρας ἢ ἀδελφὰς νεκρῶν πολεμιστῶν, ἐκ τῶν δισχιλίων τὰ ὁποῖα ἐπεκαλέσθησαν τὴν ἀρωγὴν τοῦ χρυσορροα ποιητοῦ, 400,000 δρ. συνέλεγαν μέχρι τοῦδε. Τῆς παλλεύκου δ' αὐτῆς καὶ παρθενικῆς ἐκστρατείας ἠγεῖται ἡ γλυκεῖα τῶν τεθλιμμένων μήτηρ, μὴ ἀπορφανισθεῖσα καὶ αὐτὴ, ἢ Βασίλισσα Μήτηρ.

Ἐν ἀπόγευμα εἰς τὸ «Pallas», ἐνῶ ἐπὶ τῆς ταινίας ληστρικὴ συμμορία ὠργιάζειν, ὁ Ματσούκας βυθίσας τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιον, πρὸς τὸ μέρος τῆς καρδιάς του, μοῦ ἔδωκεν ἱεροκρυφῶς μίαν φωτογραφίαν. Εἰς τὸ ἡμίφως διέκρινε ἐν αὐτῇ τὴν Βασίλισσαν Μήτηρα—μητέρα τοῦ πόνου καὶ τῆς παρηγορίας— καὶ δίπλα τῆς τὸν γεμίτον ἐλπίδας καὶ εὐχαρίστησιν διὰ τὸ συντελούμενον λευκὸν ἔργον ποιητῆν. Παραπλεύρως ἀντίγραφον τῆς Ἀνάσσης εὐχομένης χρόνια πολλά εἰς τὸν ἐσορτάζοντα Ματσούκην.

«Θὰ τὸ δημοσιεύσω. Τί λὲς νὰ γράψω κάτω τῆς εἰκόνας;» Τοῦ λέγο, διὰ νὰ προκαλέσω μίαν ἀπάντησιν Ματσούκειον, δηλ. ἐμπνευσμένην, ἔξυπνην.

«Οἱ συνοδοιπόροι τῆς ἀρετῆς!» Μοῦ λέγει μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ τὰ μάτια του εἰς τὸ σκότος τῆς κινηματογραφικῆς αἰθούσης ἐξηκόντισαν τόσας ἐκφράσεις, ὅσας τὰ χεῖλη του λέξει.

Οἱ συνοδοιπόροι, ἢ μίλλον οἱ συνεπιβάται, διότι ἐπὶ ἀτμοπλοίου ἐγένετο ἡ φωτογράφησις—ἔχουν νὰ βαδίσουν ἕνα μακρὸν ἄλλ' ὄρατον δρόμον, γεμίτον ῥόδα καὶ πορτοκαλίες, μὲ τερετίσματα ἀπὸ χεῖλη νεονόμφων—μὴ ὀδοιπορία ἑνὸς μεγαλείου ψυχῆς— Ἐκείνης—καὶ μὴ εἰς ἐλαβῶδες ἀφοσιώσεως—τοῦ πατριωτικοῦ βαρδου.

ΔΑΦΝΙΣ

ΣΤΗ ΘΑΒΑΣΙΣΣΑ ΜΑΣ

Κι' εἶσαι Βασίλισσα χαριτωμένη
Τοῦ ὄνειριμένου Βασιλῆ τὸ Ταῖρι
Τοῦ Θρόνου τὸ γλυκὸ φῶτος τ' Ἀστέρη
Κι' ἀπὸ τὴν Πρόνοια εἶσαι κι' Ἐσὺ σταλμένη,

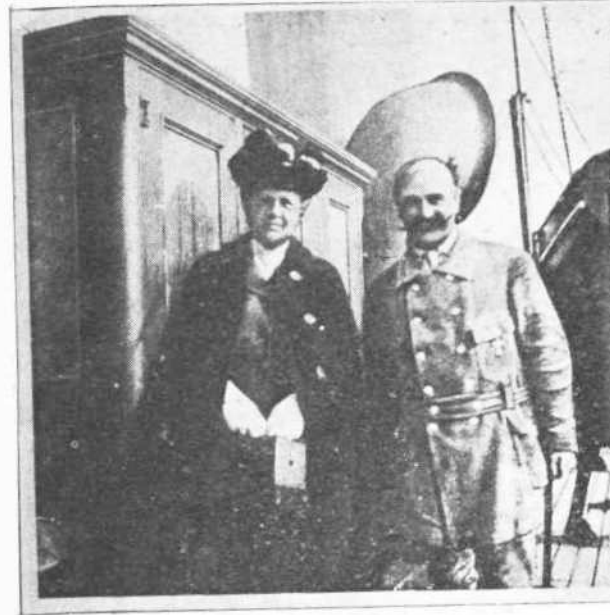
Στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ αἰῶνος Σὰς προσμένει
στὰ εὐλογημένα ἐκεῖ τῆς Πόλης μέση,
νὰ Σ' ὀδηγήσῃ τὸ τρανὸ Του χεῖρι
Αὐτοκρατόριστα ζωντανεμένη

Βυζαντινῆ, καὶ κάθε θὰ σκιρτήσῃ
παλῆά μας Ρήγισσα, σὰν θ' ἀντηχήσῃ
ἀπὸ τὸ «Χαῖρε Ἀγούστα» ὁ θόλος πάλι

Κι' ἐν δίπλα σὸ βασιλικὸ στεφάνι
ἢ Ἀρετῆ ἕνα ἀκόμα Σοῦζει βάνει
Σὲ ντύνει ὁ θρόνος μὲ μιὰ λάμπην ἄλλη.

Καβάλλα

MARIA E. ZAMPA

+ 12 Δεμ. 1913
Εἰς ἴτην ὡπλιτῶν
δεῖ τὴν ἐσοτήριαν
οὐ
ὁ θεὸς βοήθει
εἰς τὸ ἔργον
οὐ τοῦ Ἄρνου
στρατοῦ.
Mph

ΟΙ ΙΔΡΥΤΑΙ ΤΟΥ "ΛΕΥΚΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ."

Ποικίλην Λεξις

Μνημόσυνον τοῦ Βύρωνος.

Καὶ ἐφέτος, ὅπως ἀπὸ ἐξηκονταετίας καὶ πλέον γίνεται, εἰς τὸ φυλλὸν τῶν «Ταίρις» τῆς 3116 Ἀπριλίου, ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ στήλῃ τῶν μνημύων ἢ ἐξῆς καταχώρησις:

«Βύρων—Γεώργιος, Γερμαν. Νόελ, Λόρδος Βύρων. Ἀπέθανεν εὐγενῶς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἐν Μεσολογγίῳ. Ἀπριλίου 19, 1824.

Ὅταν ὁ ἔρωσ ποῦ ἐστάλη
ἐλησμένης νὰ σώσῃ
τὸν νέον, τὸν ἄρατον,
τὸν γενναῖον...

(Ἐκ τῆς «Νύμφης τῆς Ἀβόδου»)

Ὁ Σερ Οὐάλλτερ Σκῶτ, ἐμιλῶν περὶ τοῦ θανάτου του εἶπεν: «Εἶνε τὸ ἴδιον ὡς ἀν ἐξερρανήτετο ὁ Ἥλιος».

Ἡ δημοσίευσις αὕτη γίνεται κατὰ ρητὸν ἔρον τῆς διαθέκης μιᾶς κυρίας, ἥτις ἐπέτιμα μεγάλως τὸν ἦρωα ποιητῆν. Κατὰ τὰς πληροφορίες δὲ ἐνδὸς Ἀγγλικοῦ φύλλου, θὰ γίνεται ἐπ' ἀπειρον εἰς τὸ μέλλον μέχρις ἔτου τελεσθῇ ἐπίσημον μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ Λόρδου Βύρωνος, εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Οὐεστμίνστερ.

Τὰ κουμπιὰ τοῦ Ἰψεν.

Ἡ πρό τινας ἀποθανούσα σύζυγος τοῦ Ἰψεν, ἐπέ-
ετο τὰς ἀδυναμίας τοῦ μεγάλου ποιητοῦ. Ὁ Ἰψεν,
ἐφρόνει ἀκραδάντως ἐπὶ καμνίᾳ γυναῖκα δὲν μπορεῖ
ποτέ νὰ ράψῃ τὰ κουμπιὰ τῶσψ γερά, ὡστε νὰ δια-
τηροῦνται πολὺν καιρὸν. Κάθε φορὰ, ποῦ ἐξυλῶντο
κανένα κουμπὶ τοῦ ρούχου του, ὁ ποιητῆς ἐκλειδώνε-
το εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ τὸ ἔρραδεν ὁ ἴδιος μὲ
τὴν πεποιθήσιν ἐπὶ δὲν θ' ἀποσπασθῇ ποτέ ἀπὸ τὴν
θέσιν του. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ἐπὶ τὰ κουμπιὰ δὲν
ἀπεσπῶντο ἀπὸ τὰ φορέματα τοῦ ποιητοῦ, διότι ἡ
κ. Σουσιάνη Ἰψεν τὰ ἀναίφραδε κρυφά.

Περίεργον μνημειον.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνεγείρεται εἰς πολὺ περίεργος τά-
φος ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ νεκροταφείου τῆς Γουλδερστέην,

μικροῦ χωρίου τοῦ Ασγκαταίρ, κειμένου ἐκτοντάδας
τινὸς μέτρων ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ἡ μὲς Μαίρη
Οὐίλσον παρήγγειλε χάριν τῆς μνήμης τοῦ πατρὸς
αὐτῆς, ἰατροῦ τοῦ ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, τὴν οἰκοδο-
μὴν ἕνδρα πύργου 23 ποδῶν ὕψους καὶ 8 διαμέτρου,
εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν κορυφὴν ἐπέθη φάρος λάμπων νυ-
κτὸς καὶ ἡμέρας.

Τὸ μνημειον τοῦτο κοσμοῦμενον δι' ἀξίων λόγων
γλυπτικῶν ἔργων, εἶναι κατεσκευασμένον ἐκ λευκοῦ
μαρμάρου Καρράρας. Ὁ φάρος συντηρεῖται
ὑπὸ σὺλῆνος φωταερίου, οὕτινος ἢ ἔντασις, δε-
καπλησιαζομένη ὑπὸ ἰσχυροῦ παραβολικοῦ ἀνταυγα-
στήρου καὶ φακῶν, ἰσοδυναμεῖ πρὸς πολλὰς χιλιᾶδας
κηρίων. Τοῦ νεκροταφείου κειμένου ἐπὶ λόφου, ἡ λάμ-
ψις τοῦ παραδένου τοῦτου ἐπικηδείου φάρου διακρίνε-
ται ἀπὸ ἀποστάσεως εἰκοσι καὶ πλέον μιλίων.

Ἡγεμόνες καὶ καλλιτέχναι.

Ὁ Γάλλος καλλιτέχνης Καλλὸ, ἔργα τοῦ ὁποῖου
ἐσχάτως ἐξετέθησαν εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ ἐκθεσιν,
ἔσχε ποτὲ τὸ θάρρος νὰ προσάλλῃ ἀρνησιν εἰς τὸν
Λουδοβίκον ΙΓ'. ἔσαν οὗτος ἐζήτησε παρὰ τοῦ δια-
σῆμου Ἰωγράφου ἐκ Νανσύ, τὴν ἀναπαράστασιν δι' εἰ-
κόνας τῆς θριαμβευτικῆς αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ
εἰσοδου. Λέγεται ἡλίιστα ἐπὶ ὁ καλλιτέχνης ἀπήν-
τησε πρὸς τοὺς Γάλλους ἀξιωματικούς ἐπὶ προτιμῆ
μᾶλλον νὰ παραιτηθῇ τῆς τέχνης αὐτοῦ.

Ἀνάλογόν τι ἀναφέρεται καὶ περὶ τοῦ Δελαρό, οὕτινος εἶναι γνωστὴ ἡ θαυμασιὰ εἰκὼν τῆς διαβά-
σεως τοῦ Ἀγ. Βερνάρδου, ἔστις πρὸς τὸν Περσινὸν
ἐλθόντα ἐκ μέρους τοῦ Ναπολέοντος Γ'. ὅπως ἀ-
ναθήσῃ αὐτῷ τὴν διακόσμησιν τῶν ἐσωτερικῶν αἰ-
θουσῶν τῆς θριαμβευτικῆς ἀψίδος δι' ἀναπαράστα-
σεως τῆς ἀποθεώσεως Ναπολέοντος Α' ἀπήντησεν
ἐπὶ θὰ σκεφθῇ καὶ θὰ γράψῃ. Ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ
εἶχεν ὡς ἀκολούθως. «Εὐχαριστῶ τὴν Υ. Μ. διὰ
τὴν τιμὴν ἣν μοὶ ἔκαμε νὰ μοὶ προτείνῃ τὴν ἐκτέ-
λεσιν θαυμασίου ἔργου, πλὴν ἠρκεσθῆν οὐδέποτε νὰ
κόμω τι διὰ καθεστῶς, καθ' οὗ ἀγωνίζομαι.»

ΕΔΜ. ΦΥΡΣΤ
ως Λουδοβίκος ΙΑ' (Πράξις Γ')

Έκ των έργων του Σκότ, η μεγάλη εικόνα του Βασιλέως ή παριστώσα αυτόν έφιππον επί γαβύρας ηγοράσθη από τον σταυλόαρχο κ. Υψηλάντην αντί 15 000 φράγκων. Έτέρα εικόνα του Βασιλέως με τον υποστράτηγον κ. Λούδομανν ηγοράσθη από τον κ. Σταματ. Βαφειάδακη αντί 6000.

— Ο προσηλυτιστής κ. Βενιζέλος ανέθεσε εις τον κ. Σκότ την γραφήν σειράς μεγάλων εικόνων, αΐτινες θά παριστώσι τας μεγάλας μάχας του Έλληνικού Στρατού. Ο κ. Σκότ θά μεταβή εις Μακεδονίαν και Ήπειρον, όπως μελετήσει τα τοπεία, όπου εδόθησαν αι μεγάλαι μάχαι. Κατόπι θά επιστρέψη εις Παρισίους όπως εγγραφθή εις τώ εργαστήριόν του. Η παραγγελία της Κυβερνήσεως θ' ανέθη εις 100,000 δο.

★

Τό Συμβούλιον της Έθνικής Τραπέζης ανέθεσε εις τον ζωγράφο κ. Γιακοβίδην να φιλοτεχνήσει την εικόνα του Ιωάννου Βαλασσογιάννου εις μέγα σχήμα, ή δέ Αθηναϊκή λέσχη του ανέθεσε την φιλοτέχνησιν των κατά τον πόλεμον πεσόντων τριών αυτης μελών Κ. Μάντην, Γ. Κολλοτροφών και Α. Αλιμιτά.

— Έντολή του κ. Προσηλυτιστού εδόθη προκαταβολή εις τον θαλασοπόρον κ. Β. Χατζήν, να επισπευθή τώ έργον της απεικονίσεως των ναυμαχιών μας. Έργον επίσης ενασχίει και άλλης σειράς εικόνων των εν κινήσει πολεμικών μας από των Διοικησθέντων. Έν αντιπροπαιδικόν ριμουλκούν εις τον Μοσχορον τροχοφόρον

Τουρκικών προκάλεσε και του πορσεπιδημοδντος Γάλλου ζωγράφου κ. Σκότ την θαυμασιμότητα.

— Τό έργον του κ. Ν. Στεργίου τό βραβευθέν εις τόν Αβερώφειον διαγωνισμόν της Γλυπτικής κρίνεται ως άριστον. Τό δοθέν θέμα «Αγγελία Νίκης» απέδοθη με δίναναι από τον νεαρών γλύπτην. Έργον με τώ ούμα ρωμαϊκόν και προτεταμένον τό στήθος, με την δεξιάν χείρα ηνωμένην και κρατούσαν δάφνην, πατεί στερνά εις τό βάθος και διαπνέεται όλος από την ικανοποίησιν της άποστολής του. Κλασικότης εκτελέσεως χαρακτηρίζει τό έργον.

— Η βασίλισσα της Ρουμανίας Ελισάβετ απένευεν εις την καλλιτέχνην κ. Ελπίδα Καλογεροπούλου τό παράσημον της Αζίας α΄ τάξεως επ΄ ευκαιρίαν των πέντε σπουδών τας οποίας ή κυρία Καλό έδωκεν εν Ρουμανία. Η Έλληνίς καλλιτέχνης επιμήθη επίσης και δι' επανειλημμένων προσκλήσεων παρά τη Βασιλίσην, ετραγοόδησε δε και εις τας Ανάγκους.

★

Η Έταιρεία των θεατρικών συγγραφέων προσκήρυσσε νέον διαγωνισμόν μονοπράκτων έργων. Τα μέλη της Έταιρείας αποκλείονται. Προθεσμία προς υποβολήν ή 1 Ιουλίον θά βραβευθώ 1 δράμα και 1 κωμωδία, με 250 δο. έκαστον, και 100 δο. εις τό σχετικόν καλλιτέρον, μετά τώ βραβευθέντα έργα. Τα βραβευθησόμενα θά παρασταθούν κατά την εφεσμένην θεατρικόν περίοδον εις Αθήνας, αλλά τά συγγραφικά ποσοστά της πρώτης και δευτέρας παρα-

στάσεως θά άνήκουν εις... την Έταιρείαν. Ένας τρόπος να δώθη βραβεία ή Έταιρεία με τό ένα χέρι, και να πέρσῃ με τό άλλο από τό θελάκιον του βραβευμένου τό ίδιον περσίον ποσόν. Αλλ' εν τωαύτη περιπτώσει τό γένος καταβάλλει όχι ή Έταιρεία, ως γενναιωδώς αναφέρεται, αλλά τό κοινόν. Έπειδή δέ τώιτη παρήστασις δεν θά γίνη— όσα και περσιανήν παρήστασις—οί συγγραφείς δεν έχουν να έλπίζουν τίποτε.

★

Τό Δημοτικόν συμβούλιον Πειραιώς ερήφισε 3,000 δο. όπως κατασκευασθώ ελαστογραφική εικόνα του κ. Βενιζέλου ή τις θά αναρτηθώ εν τη αίθούσῃ του Δημοσχείου.

— Η Έλληνοδίκος Επιτροπή της Φωτογραφικής εκθέσεως του Παρισσοδ, απένευε δώροια εκτός συναγωνισμού εις τον κ. Τούτζι, άστρονομόν μετάλλιον εις τούς ες επαγγέλιματος φωτογράφους: Γαζιάδην, Ζαγγιόλαρον, Σαυθούπουλον και Σούτσον και εις τούς έρρασιτέχνους Σ. Βλαστόν, Α. Βήζον, Von Berlin, Γ. Γουπλάρη, Γ. Κράτση, Π. Κορνοπούλου, Ι. Μεσσαλίαν, Γ. Τούκαλον, Ι. Φραγκοδόν και Π. Ψύζω. Τα έργα των ποιημένων δεν έτέθησαν υπό κρίσιν.

★

Η έορτή των Έλλ. χορών ή διοργανωθείσα εις τό Στάδιον υπό του Αρκείου των Έλλήνων άφηκε ζωηροτάτας εντυπώσεις, άρθρως δ' εχρήθη μελόνη. Μετά την εμφάνισιν των χορευτιών εν Κερκύρας από του Κάιζερ, ενθουσιασθέντος εκ του θεάματος, ή έορτή προσελαβεν εις Αθήνας Παναθηναϊκόν χαρακτήρα. Ολοι έσπευδον να ίδουν τούς... άγνωστους χορούς των. Ως θέμα ήτο άληθώς εικαστική ή έορτή πρώτον φοράν εχορευθησαν υπό τώσον πλήθος χορευτιών και ενόπιον τώσον πλήθος θεατών οι χοροί μας, επίσης δε διά πρώτην φοράν είδομεν τας οικολωτάτας ένδυμασίας διαφόρων μερών της Ελλάδος. Και ή έορτή κυρίως επέτυχε κατά τούτο. Οτι έγινετο ή εκθεσις αυτή των ένδυματιών, έπίνοι εις όμοίους ζωντανούς πορθενικούς κοσμούς. Ίδίως αι Μακεδονίδες ηχηλώτισαν όλον την προσοχήν και τό ενδιαφέρον. Αλλ' ή εκτέλεσις των χορών, δεν ήτο άφοργος μερικά εκ των χορευτιών προσήλθον διά να αξήσουν άπλώς τον όριθμόν των χορευτιών, έλειπε δε τό απαραίτητον προσόν του χορού, ή άρμονία των κινήσεων. Μόνον σχεδόν ή τράτα με τούς χορεύοντας κωματισμούς εχορευθη μετ' μεγάλης επιτυχίας. Σφάλμα επίσης ήτο ή εκτέλεσις χορών ενός τόπου με τό ένδυμα άλλου τόπου. Έπιλήθην αύτω μία άκαλαίσθητος σύγχυσις οριθμών και άρμώσεων.

Τό Αρκειον του κ. Μεταξά παρατάξαν 120 μικρούς αλλά καλούς χορευτας με γουστανέλλας ανετέλεσε τά μεμια εις την επιτυχίαν. Η Ακαδημαϊκή χορωδία μόλις ήκούετο. Οι χοροί, ποικίλοντες κατά τόπους, έδωσαν μίαν ιδεάν της κορούσης εν αύτοις χάριτος, ενλίγνους, σερνάτητος, αλλά και άρρενωπότητος. Έχορευθησαν ο Καλαματιανός, ο κλέφτικος, ο Θεσσαλικός, ο Τσακωνικός, ο Ήπειρωτικός, οι Κορηϊκοί και τηρωτικός υπό όμάδων Ατικης, Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Κρήτης, Ίονίων, Αρχιπελάγους, Πελοποννήσου, Ήπειρον και Νήσων του Αιγαίου.

Η έορτή ηροισεν άρχαϊκότητα με μίαν παρέλασιν αυλιστιδίων, κωμφορόων και χορευτιών με τό άρχαϊν ένδυμα, αΐτινες και παρετάχθησαν εκάτιρωθεν βάθος, εν ήνθοβόλην. Την επιτυχίαν της παρέλασεως όφείλομεν εις την δεσπ. Μ. Σκούρον.

Αλλ' ή Έλληνοκωιδιτή έορτή είχε και την κηλίδα της. Ο κόσμος έσπευσε και αι νεανίδες προσεφέρθησαν ευγενώς και ή έορτή έλαβε χαρακτήρα πανηγυρικόν, διάτι όλοι ήσαν βέβαιοι ότι αι εισπραξίσεις έπαρβώσα τας 45,000 θά διετιθέντο υπέρ των αγωνιζομένων των ευγενέστατων των άνώνων, των Ήπειρωτιών, των θυμάτων της εθνικής ιδέας. Ατυχώς αι κυρία του Αρκείου έσπευθησαν ερωστιακώς, άντεθινκώς, αντιφιλιανθρωπικώς. Καίτι

εξεδηλώθη όμόθυμος ή γνώμη να δοθούν τα χοήματα διά τούς δυστυχείς άνεστίνους και λιμώττοντας προσφύρας, αι κυρία επέμειναν, προβάλλουσι ποικίλας προφάσεις. Όταν οι άποροι μαθητὰ του Παρισσοδ άντι να παρκαθήσουν εις την ετησίαν κοινήν τράπεζαν, εχρήτησαν να δοθώ τό αντίτιμον του δείκνου διά τούς Ήπειρωτας και όταν ο Γάλλος ζωγράφος κ. Σκότ τας εισπράξεις της εκθέσεως του παραχωρεί εις τούς Ήπειρωτας— δύο εύγλωττα παραδείγματα ταυτόχρονα μικρών βιοπαιασιών και ενός ξένου πορσεπιδημον, ή διαγωγή του συμβολίου του Αρκείου των Έλλήνων προκαλεί θλιβεράς σκέψεις.

★

Τό Ώδειον Λόττινερ μες παρουσίασε τούς καλλιτέρονς τροφίμους του εις τό κλειδοκώμβαλον, τό τετραόχορον και την βιάβειον. Ίδιαιτός όμως μιας άξίζει ο νεωρότατος κ. Αλλάς όστις δημοήρηνσε μίαν Λεξάντ του Βενιάφου με δεξιοτεχνίαν καθηγητόν και ή δεσποινίς Ανθή Μώσση, ή οποία με δόναμιν και άκοίβειαν έπαξε την δυσκολωτάτην Αηπέ de Pelierinas του Αίστ αναπαρασθήσασα την εκρηξιν της τρικενίας τεχνικώτατα. Μιζτός χορός, έργαλε σύντομα όμοία άρμονικώτατα, εκ των οποίων τό Γαμήλιον Έμβατήσιον ηροισεν ίδιαιτός. Όλα όμως Γερμανικά. Διαι τάρα δεν περιλαμβάνονται εις τό πρόγραμμα και Έλληνικά τραγούδια; Έξ έτερον πολύν καλή ή παράθεσις εν τώ προγράμματι των σίχων της χορωδίας.

★

Η τελευταία στανάλα της όρχήστρας του Ώδειου άφιερώθη εις ελίθεξιν μαθητικών ταλάντων.

Η ιδέα ήτο λίαν επιτυχής, διάτι οι μετασχόντες μαθηται και μαθητριά έδειξαν ικανότητα σπανίαν. Ο δεκαεπταετής μαθητής κ. Α. Μητροπόουλος διηύθυνε την όρχήστραν, εις την εισαγωγήν του «Λέγκου» ημιορθε να ειπή τις με τελειότητα. Ο διδάσκαλος του κ. Μαρούς ημιορθε να κανχάται δι' αυτόν, ως και διά των κ. Σκλάβον όστις επίσης διηύθυνε, με περισσοτέραν αυτώς νευρικότητα, την όρχήστραν εκτελέσασα την εισαγωγήν του «Κοριολάου» του Μπετόβεν.

Ο αυτός Μητροπόουλος είνε και συνθέτης, άξιος προσοχής. Η κ. Σκλέπερος ετραγοόδησε της Χαμένες Ελίπιδες του, αι όποια διαπνέονται από ενγένειαν αισθηματος και θεωρημίας ύψους. Η δεσπ. Νέλλη Ήπίτων έπαιξε με δεξιώτητα και ενήρξειαν τή μακροτάταν Κορσοτό άρ. ο του Μπετόβεν ο δέ νεαρός κ. Σπ. Φαραντάτος—καλλιτεχνικών δαμύων—τό επίσης μακρόν Κορσοτό εις οι μεμυλό έλασσον του Τσαϊκόφου με ζηλητήν ακοίβειαν και χρωματισμόν ζωηρόν. Αποκάλυψε άληθινή ή εμφάνισις της νεαρής βιοδιωρίας Αντιγόνης Κορίδα, ή οποία άφοδ άπέδωσεν εν νεανικών έργον του κ. Μαρούς «Παθητικόν Αντίτιζον» με βαθύ αισθημα, έξετέλεσε με μεγάλην τέχνην και δόναμιν και έκφρασιν και χοροότητα την «Ανάμνησιν της Μόσχας» του Βενιάφου. Ητο ή ήρωίς της στανάλας. Ο κ. Κοντομάνης ετραγοόδησε με την βαθειά αλλά και γλυκειά φωνή του άσμα εκ του «Δν Κόριον» του Βέρδη, ή δέ δεσπ. Παντζοπούλου έφάνη ανώτερα την φοράν αυτήν ή άλλοτε, εις τον «Πρόγονον της Έλευθέριας» του Βέρμπερ. Όλοι αι εκτελέσεις έγινοντο συνοδεί τής όρχήστρας.

★

Από τας μάλλον επιτυχιόσας ως θέμα και ως ακρόγραμμα έσπεύδα, εκ των ερασιτεχνικών και των υπέρ ευγενούς σκοπού δεινομένων, ήτο ή ύπό των προσφύρων Παρισσιών διωρχησθείσα εν τώ Βασιλικώ θεάτρῳ υπό της Ήπειρωτικής Επιτροπής των Δεσποινίδων.

Προηγήθη μία αναπαράστασις χορηκής οικίας, με πολλές ζωοιστοποιήσεις, με μιά μόνον στρατιωτών και με την άμεσότητα, — εν ύπερόχη όσων συγγραφέων κ. Λιδωρίκης— άναγνώσκοντα έπιστολήν, ή οποία ημιορθεσε να είνε

"Ητοι ἀρχαῖα μὲν 19, χαλκὰ δὲ 54. Ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὰς πόλεις καὶ τοὺς βασιλεῖς καὶ τὰ ἔθνη: Φερῶν, Κρανῶνος, Γόμφων, Λαοῖσης, Ριζούντος, Κισρίων, Λαμίας, Ἐκκάρων, Φαρσάλων, Πεπαρήθων, Γρυτιῶνος, Κοινῶ Θεσσαλῶν (Ἑλλῶν καὶ αὐτοκρ. ὠμαίικ.) Μαγνήτων, Ἀθαμάνων. — Ἀθηρῶν, Κορίνθου, Ἐλευσίνος, Θεσσαλονίκης, Μέντης, (:) — Ἑπειρωτῶν, Μεσοηρῶν, Μακεδόνων, Βοιωτῶν. — Φιλίππου Β', Πεοδίκου, Ἀλεξάνδρου μεγάλου, Κασσιάνδρου, Ἀντιγόνου, Δημητρίου, Ἀντίοχου, Φιλίππου Γ', Γορδιανοῦ. — Πρὸς δὲ τεμάχων ἀρχιερατικοῦ οὐκ ἔχον χρόσοιφάντων μεσαιωνικῶν.

Μετὰ τούτων κλείεται ἡ εἰς τὸ μουσεῖον Ἀλμυροῦ δρᾶσις τοῦ κ. Ν. Ι. Γιαννοπούλου, ὅστις ὑπέβαλεν ἤδη εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Φιλαρχαίων Ἐταιρείας «Ὁδῶνος» τὴν παραίτησιν του. Εἶνα ἀρκετοὶ οἱ ἁμόδιοι διὰ τὴν περαινέρω διᾶσασιν τῶν ἀρχαιοτήτων Θεσσαλίας, ἀφοῦ ἐθεώρησαν τὴν ἰδιωτικὴν ἐνέργειαν ὡς πρόσκομμα εἰς τὰ καθήκοντά των.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ὁ κ. Ν. Καρβούνης, λογογράφος ποιητικώτατος, ἀλλὰ καὶ στρατιωτῆς γενναίουφρον, ἐν τῇ «Ἐστία» ἐδημοσίευσεν σειρὰν πολεμικῶν ἐντυπώσεων, αἱ ὅποια ἀνεργώθησαν μετὰ μεγάλῳ ἐνδιαφέροντος. Αἱ ἐντυπώσεις αὐταί, γραφεῖσαι οὐχὶ ἐν ἀνέσει γραφεῖσαι, ἀλλὰ ἐπὶ τόπον μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν ἀταξίαν ἐνὸς πολεμιστοῦ σφύζον ἀπὸ παλμοῦ πατριωτικῆς ὑπερηφανίας. Ἀφηγεῖται ὁ συγγραφεὺς πιστῶς ὧρατα πολεμικὰ ἐπεισόδια, καὶ περιγράφει ζωηρῶς τοὺς τόπους, εἰς οὓς ἔδρασαν ὁ στρατός. Τὸ βιβλίον ἀφωσμένον εἰς τὸν «Πόλεμον Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας» εἶνε ἕνας εὐγλωττος ἕμνος τοῦ Ἑλλ. θριάμβου κατὰ τῶν ἀπίστον τέως συμμάχων καὶ τῆς ἐπικῆς κατ' αὐτῶν ἐπιθέσεως τοῦ Ἑλλ. στρατοῦ. Ἐκδοσις τῆς Πολεμικῆς βιβλιοθήκης Γ. Φέξη.

Ἐν προηγουμένῳ τεύχει τῆς «Παναθηναϊκῆς» παρόσχομον ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς τὰς γνώμας περὶ τῆς νέας ἑθνεφιλίας τοῦ Δικερίου Ἀετοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν γένεσιν αὐτοῦ, ἄς ἀνεκοίνομεν ἐν διαλέξει ὁ κ. Ι. Σβορώνος διευθυντῆς τοῦ Ἑθν. Νομοματικῶ Μουσείου. Ἡ διάλεξις ἐκείνη ἦτο περὶ ἡμέρας ἐκτενοῦς μελέτης του, ἥτις ἤδη ἐξεδόθη πλήρως, μετὰ πολλῶν σημειώσεων καὶ εἰκόνων. Παρῆχεται οὗτ' ἐνκαυρία εἰς τοὺς φιλοστορας, ὅπως μελετήσῃσι καὶ ἐκτιμήσῃσι τὴν πρωτότυπον ὅσον καὶ ἐμβριθῆ ἐργασίαν τοῦ διαπρεποῦς ἐπιστήμονος, ὅστις ἀποτελεῖ μὲν ἀδύνατον εἰς τὰ νομισματικὰ ζητήματα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀρχαιολόγος εἰργάσθη ἐπιτυχῶς. Τῆς μελέτης προτάσσονται καὶ ἐπιτάσσονται ἐθνομωϊώδεις λόγοι περὶ τῆς μεγαλυνθείσης Πατρίδος καὶ τοῦ Βασιλέως, ὅστις διὰ τῆς σπάθης κατέκτησεν ὡς ἴδιον σύμβολον, τὸ ἔμβλημα τῶν Ἀυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου.

Ἐνας θαυμάσιος, καλλιτεχνικὸς τόμος μὲ διατάσεις Λεξικῶν, θαύμα ὑπομονῆς καὶ καλαισθησίας — ἡ «**Ποικίλη Στοά**» τοῦ 1914. Ἡ ἀκαταλόγητος φιλοργία τοῦ κ. Ἰωάννου Ἀρσένου, ἡ μέχρι ψυχώσεως προσήλωσις του πρὸς τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας μιᾶς ὥρας ἐμμενείσεως καὶ ἡ φιλότιμος ἀνεργασία τοῦ φιλοπροσόδου συνδευθυντοῦ κ. **Μιχ. Παζαυλοῦ** κατήχησαν τὸν Ἰβον τόμον ὑπεράξιον τῆς μέχρι τοῦδε μνημειώδους ἐργασίας, ἡ ὅποια φέρει τὸν τίτλον «**Ποικίλη Στοά**». Μὲ τὸν ἤδη ὁργανισμὸν ζωῆς, ἀναγεννηθεῖσα, συνεχίζει τὸν φωτεινὸν δρόμον τῆς, θησαυρίζουσα εἰς τὰς περιχώμους καὶ μεατὰς πνευματικῶν ἀναλαμπῶν οὐλίδας τῆς ὀτι ἐπιμορφῶν καὶ εὐφρῆς καὶ ἐμβριθῆς, λογοτεχνικῶν ἢ γραφικῶν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἢ οὐχ ἄλλοθεν διανοητικῆ παρ' ἡμῖν δρᾶσις. Εἶνε τόσον πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ ὧρατα τὰ περιεχόμενα, ὥστε δὲν θὰ ἐξήρηκεν οὐδέ τις στήλη διὰ ν' ἀναφέρωμεν ἔστω καὶ τὰ κυριώτερα. Ἰδίως ἐφέτος ἀ-

φθοροῦν αἱ καλλιτεχνικαὶ εἰκόνες καὶ ἔλευρα — ἐπὶ ὑλικῇ βεβαίως ζημίᾳ τῶν ἐκδοτῶν, τῶν ἀφιλοκερδῶς μοχλοῦντων μέχρις αὐτοθροίας — αἱ τεχνολογία. Ὁ ἐφετερὸς τόμος προσεγγίζει τὸ τέλειον, τὸ ὅποτον ἀσφαλῶς θὰ μᾶς παραουσιάζουν ἐν τῇ νέᾳ σταδιοδρομίᾳ τοῦ ἐκλεκτοῦ των ἔργου ὁ κ. κ. Ἀρσένου καὶ Παραλήφοις.

Ἡ ἐφετερὴ **Ποικίλη Στοά** εἶνε ἀπαραίτητον ἀπόκτημα διὰ πᾶσαν Ἑλλ. οἰκογένειαν, κοσμημα πάσης βιβλιοθήκης ἐκλεκτῶν.

Εἰς τὴν Πολεμικὴν Βιβλιοθήκην Γ. Φέξη ἐξεδόθησαν πολεμικαὶ ἐντυπώσεις διὰ τὸ **Γριμποδο, Μπιζάνι, Γιάννενα** τοῦ δοκιμωτάτου δημοσιογράφου κ. **Διον. Κοκκίνου**, περιγράφουσαι μὲ δύναμιν, μὲ παραστατικότητα μεγάλῃν καὶ εὐκρινείᾳ τὴν γιγαντομαχίαν τοῦ Μπιζανίου καὶ τὴν ἄλωσιν τῶν Ἰωαννίνων.

Αἱ Βουλγαρικαὶ ὤμοιτες αἱ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ κατὰ τε τὸν συμμαχικὸν καὶ τὸν Ἑλληροβουλγαρικῶν διαπραχθεῖσαι ἐκτίθενται μὲ ὄλην τὴν φρικασατικὴν των πραγματικότητα εἰς ὀγκώδες βιβλίον, ἔχον ἐπίσημον τὴν προέλευσιν. Ἡ μακρὰ αὕτη ἐκθεσις στηριζομένη ἐπὶ γενικῶν, ἐργασίων καὶ ἐπισήμων μαρτυριῶν προκλιεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν οἰκτον διὰ τὰ ἀτυχῆ θύματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀσχύνην διὰ τὴν ὑπαρξιν ἐν Ἐυρώπῃ ἀνείστον ἔθνους, οἷον τὸ Βουλγαρικῶν. Τὸ βιβλίον ἔχει καὶ πολλὰς εἰκόνες ἐκ φωτογραφιῶν, αἵτινες ἐλήφθησαν ἐπιτοπίως πρὸς πιστοποίησιν τῶν καταστροφῶν, ἧτι οὐρεπίων καὶ θυμάτων ἀνθρωπίνων.

Ἡ **Ἑλληνικαὶ πολιτεία**, Ἀλέξις γενομένη ἐν τῷ Δικηγορικῷ Σχολίῳ Ἀθηρῶν, ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Φιλαρχέτου. Εἶνε διασκευὴ ἐκ τοῦ πρώτου μέρους μακρῶς ἀνεκδότου μελέτης τοῦ φηλοπονοτάτου νομομαθεῦς, δι' ἧς ἱστορικῶς ἀνασκοπεῖται ἡ διύπλισις καὶ ἐξέλιξις τῶν ἀρχαίων Ἑλλ. πολιτειῶν, ἐξ ὧν ἀπέργεσαν αἱ νέαι περὶ αὐτοκυβερνήσεως θεωρίαι. Τὸ ἐκδοθὲν μέρος ἐξικνεῖται μέχρι τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας, ἐν τέλει φέρει ὁ πολυῶμων συγγραφεὺς γενικωτάτας παρατηρήσεις περὶ ἀναδιοργάνωσεως τῶν κοινοτήτων καὶ δήμων κατὰ τὰς Ἑλλ. παραδόσεις.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Τὸν τίτλον **Srpski Vite** φέρει πατριωτικὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Βελιγραδίῳ ὑπὸ τοῦ κ. Ράοιτις, ἡμμηματάρχου τοῦ ὑπονοργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Τὰ ἀποσταλέντα ἡμῖν τρία πρώτα τεύχη τοῦ ἀρξομένου ἔτους περιέχον ὄλην σύμφωνον πρὸς τὸ πρόγραμμα τοῦ περιοδικῶ, μεταξὺ δὲ ἄλλων μελέτην περὶ Ἑλλάδος καὶ εἰκόνας τοῦ Ρῆγα Φερδοῦ, τοῦ βασιλέως Γεωργίου, τῆς βασιλείσεως Ὀύργου, τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν μέσῳ τῶν διαδόχων τῶν Βαλκανικῶν Κρῶν, τῆς βασιλείσεως Σοφίας καὶ τοῦ κ. Βενιζέλου, ἐκ φωτογραφιῶν ληφθεισῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πολέμου.

Λαός. Ἐφημερίς τῶν ἐργατῶν, τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν γεωργῶν. Συντάκτης ὁ γραμματεὺς τοῦ Ἐργατικῶ Κέντρου Ἀθηρῶν κ. Π. Ἀθηραῖος. Διὰ τῆς λαϊκῆς αὐτῆς ἐφημερίδος ἀφ' ἑνὸς οἱ ἐργάται θὰ ἔχον βῆμα ἀποκλειστικῶς ἰδικῶν των ἀπὸ τῶν ὀποίων θὰ ζητοῦν τὸ δικαίον των, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ φωτίζονται αἱ ἐργατικαὶ ὀμάδες εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν δρᾶσιν των, πρὸς βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεώς των.

«**Roma e l' Oriente**». Ἐν Κωνσταντινῶν πλησίον τῆς Ρώμης — ἐνθα ὑπάσχει Ἑλλ. μονὴ μετ' Ἑλλήνων κατοικῶν πέριξ, ἔχουσα μεγάλῃν ἱστορικὴν ἀξίαν — ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἐκδίδεται ἀπὸ τετραετίας ἐπιθεωρητοῦς μηνιαία, ἐν ἣ δημοσιεύονται μελέται ἐκκλησιαστικαί.